

CUNOAȘTEREA - CALE CĂTRE ADEVĂR

Nu este nimic mai prețios supraviețuirii și evoluției omului decât cunoașterea. Cunoașterea poate îmbrăca cele mai variate forme: de la cunoașterea sinelui, până la cunoașterea lumii înconjurătoare. Ea poate fi o artă și o știință în același timp. Artă ține de abilitățile cognitive individuale și experiența de viață, pe când știința duce cunoașterea mult mai departe, prin construcții filozofice, la „Teoria cunoașterii” sau „Gnoseologia”, care face conexiunea foarte complexă între cunoaștere și toate activitățile umane.

Cum se obține cunoașterea? Ea se obține în primul rând prin informație. Putem spune în acest context că informația este una dintre cele mai importante surse ale cunoașterii. În trecut, sursele omului de informare erau foarte sărace, inițial fiind cele optice și orale. În timp, ele s-au dezvoltat odată cu apariția presei scrise, iar mai apoi a celei vorbite prin radio, televiziune și în zilele noastre la toate acestea s-au adăugat și rețelele sociale. Prin urmare, într-o asemenea abundență de informație, putem presupune că omenirea a primit un puternic avans în evoluția sa prin cunoaștere. Din păcate, această presupunere este una falsă, căci aici intervine un fenomen care se manifestă asemeni unui virus într-un sistem informatic, și anume falsa

informație. Aceasta are puterea de a deteriora adevărul sau chiar de a-l nimici prin corupere și de a crea convingeri plătuite asupra unui fenomen sau a întregii lumi înconjurătoare. Falsa informație poate fi plasată din diverse motive, fiind preponderent rezultat al intereselor celui care o înaintea. Dezinformarea, căci așa este denumit acest fenomen, este prezentă în aproape toate sistemele de informare a maselor (mediile mass-media), mintea umană fiind asaltată zilnic cu asemenea tentative. Ca urmare, tot acest fenomen aduce grave prejudicii, nu numai evoluției ci și a supraviețuirii noastre, prin crearea unor posibile scenarii extrem de periculoase. Nu mai departe de aceste zile care le trăim, ele însele foarte periculoase, în care un război irațional neliniștește și trimite lumea în negurile trecutului dominat de războaie sub ambiții imperialiste. Aceleași dorințe de dominare și supunere a unei întregi națiuni sunt motivul principal al acestei agresiuni, în a cărei mecanism de derulare regăsim și o gravă dezinformare a maselor, sub care s-a capitonat în mod abil adevărul. Întreaga acțiune a fost îmbrăcată în hainele false ale unei „operațiuni speciale” care are, chipurile, ca scop eliberarea de un plăsmuit „neo-nazism”, stăpân într-o țară vecină. Alături de atitudinea

belicoasă a agresorului, prin retorica promovată se distinge foarte clar sumbrul orizont al unui război total și fatal, un „game over” al omenirii. Ca efect, o neașteptată, incredibilă și periculoasă cursă de înarmare mondială, fără nici o logică în acest nivel al progresului uman, care descumpănește și plasează întreaga omenire într-o ipostază interogativă.

În această împrejurare, ne întrebăm, oare asistăm la o poticnire a evoluției noastre sau totul nu este decât o încercare la care suntem supuși de către divinitate, un fel de examen care ne poate promova către un nivel superior sau, dimpotrivă, a mai rămâne și a studia viața la acest nivel!? Cursul evenimentelor și deznodământul lor, ne vor demonstra dacă evoluția ne-a fost de vreun folos, dacă cunoașterea acumulată, prin cantitatea și calitatea ei, poate fi biletul cu care ne vom continua drumul ce ni l-a încredințat Dumnezeu odată cu zămislirea noastră. Cunoașterea trebuie să fie o experiență unică a vieții; o cunoaștere plenară și limpede nu poate decât să ne apropie de adevărul existenței noastre și implicit de Dumnezeu!

*Redactor șef adjunct,
Constantin VLAICU, membru
Uniunea Ziaristilor Profesioniști
din România*

RUȚEA LA MEȘTE 2022

Ruga sau nedeia, cum se mai numește în grai popular, este sărbătoarea bănațeană care marchează ziua hramului bisericii dintr-o localitate. Pentru satul bănațean, aceasta are o însemnătate deosebită, reprezentând momentul revederii celor dragi care locuiesc departe de satul copilăriei, momentul revederii familiei, când toți se întorc pentru a sărbători împreună.

În fiecare familie se pregătesc mese îmbelșugate, la care sunt invitați prieteni și rude și de la care nu lipsesc sarmalele și răchia.

Masa rugii bănațene este exagerat de bogată.

Meniul de rugă tradițional începe cu o supă de tăiței de casă, din găini crescute la curte și sacrificate special pentru acest moment. Această supă este galbenă și are un

gust deosebit.

La felul doi se servesc obligatoriu sarmele, făcute de gospodine cu multă carne și foi de varză murată.

Felul trei conține, pe lângă alte două-trei feluri de carne, snițele din cotlet de porc, servite lângă cea mai des întâlnită garnitură, piureul de cartofi.

Masa de rugă ține întreaga zi, iar

felurile de mâncare se reiau, de fiecare

arta dulciurilor.

Cel mai important moment al rugii este jocul, acesta fiind un prilej de expunere a celor mai noi haine și podoabe.

Autoritățile locale fac tot posibilul ca ruga să fie o sărbătoare de neuitat, fapt pentru care pregătesc cu mult timp înainte de eveniment,

se alege muzica cea mai de față, în funcție de bugetul alocat acestor evenimente.

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

Implicarea autorităților locale s-a simțit la Mehadia în acest an, dovadă fiind mulțumirea și voia bună de care au dat dovadă localnicii și oaspeții lor în timpul evenimentului.

Ruga la Mehadia – Sfântul Ilie: 20-21 iulie 2022

Jocul de Sfântul Ilie a fost deschis de tinerii dansatori ai ansamblurilor de dansuri Megincana și Bocșana din Caraș – Severin, care pe lângă suitele de dansuri au prezentat publicului câteva obiceiuri cunoscute ale Banatului Montan.

Meginții s-au bucurat de două zile de rugă memorabile, în care au întreținut atmosfera mult

iubitele interprete de muzică populară Andreea Voica și Mariana Boțocă, fiică a satului. Aceste iubite voci au reușit să țină pătimașii la joc până în

zorii zilei, cântându-le brâuri, hore, ardeline și jocuri de doi.

Ruga la Plugova – Sfânta Mărie Mare – 15 august 2022

Andreea Voica și

formația condusă de Prof. Dr. Deian Galetin au încântat auzul plugovenilor în seara de Sfânta Mărie Mare, aducând alături în brâu tinerii plecați la oraș și oferindu-le câteva ore memorabile împreună. Numărul participanților a fost neașteptat de mare, oamenii fiind dornici de această revedere.

Ruga la Valea Bolvașnița – 05 septembrie 2022

Ziua de rugă a bolvașnicenilor a adunat laolaltă tinerii plecați în

țară sau în străinătate care, după doi ani de pauză în organizarea acestui eveniment, s-au arătat dornici de joc și voie bună.

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4.)

Atmosfera rugii a fost întreținută de interpretul de muzică populară Petrică Miulescu Irimică, împreună cu formația sa.

nilor, majoritatea migrând spre ruga de la Băile

Herculane, care coincide ca și dată de organizare și este mai atrăgătoare din punct de vedere al activităților organizate. Acest an, însă, i-a adus în număr neașteptat de mare la jocul din mijlocul satului, unde au întreținut atmosfera tinerii interpreți de muzică populară Maria Drăghicescu și Claudiu Papavă.

colțurile lumii.

De la aceste evenimente nu au lipsit comercianții care au oferit posibilitatea oaspeților de a își procura diverse amintiri de la rugi, jucării pentru oaspeții mai mici și activități în locurile amenajate pentru

**Ruga la Globurău –
Sfânta Mărie Mică -
08 septembrie 2022**

Ultimii ani au reprezentat îndepărtarea de la această tradiție a globe-

Praznicele localităților au debutat prin oficierea Sfintei Liturghii și a slujbelor de hram, oficiate de preoții fiecărei localități, la care au participat fii ai satului veniți din toate

distracție.

**Dana Oprescu
Jurnalist**

MEHADIA – Stațiune de interes local

Una dintre realizările de succes obținute recent de către actualul primar al Mehadiei, domnul Grigore Bardac, a fost aceea că după nenumarate demersuri și drumuri făcute la Ministerul Turismului, comuna noastră să fie declarată Stațiune turistică de interes local.

munei noastre.

Pe termen lung și mediu, atestarea localităților menționate ca stațiuni turistice de interes local, va crea un impact socio-economic pozitiv. Acestea vor putea fi promovate cu noul statut și astfel vor avea șanse mai mari în atragerea de finanțări nerambursabile. Spre exemplu, investitorii ar putea

în prezent la proiectul de reabilitare a zonei 7 Izvoare și a izvorului Scorilo de pe Valea Cernei, dorind ca acolo să facă un centru SPA, o bază de tratament cu recuperare modernă.

Avem în zonă obiective turistice pe care trebuie să le valorificăm la adevărata lor valoare iar acum avem această șansă.

Guvernul României a adoptat miercuri, 13 iulie 2022, hotărârea privind atestarea unor localități ca stațiuni turistice de interes local. Este vorba despre 17 comune și orașe printre care și comunele Mehadia, Berzasca și Coronini din județul Caraș-Severin. Această veste a adus multă bucurie în rândul locuitorilor și a celor care gospodăresc Mehadia deoarece atestarea va aduce o serie de lucruri benefice co-

accesa finanțări structurale europene pentru construirea de structuri de primire turistice, fapt ce va contribui la creșterea numărului turiștilor de pe piața internă și externă. De asemenea, realizarea unor proiecte de dezvoltare a turismului în localitățile atestate stațiuni turistice vor genera efecte benefice pentru dezvoltarea economică și creșterea calității vieții.

Primăria Mehadia lucrează

Știați că localitatea noastră a fost atestată documentar din anul 1323 și este cunoscută ca așezare încă de dinainte de cucerirea Daciei de către romani?

Acest loc frumos din Banatul Montan are o istorie bogată și de-a lungul vremii a trecut prin multe încercări: luptele cu turcii (1330 și 1778), secetă (1794), cutremur (1838), inundații (1840), cele două războaie mondiale, însă asemeni păsării Phoenix, a renăscut mereu din propria sa cenușă, tot mai frumoasă și din ce în ce mai înfloritoare. Însăși Dumnezeu a ajutat această localitate și a înconjurat-o cu locuri superbe pe care le-a creat prin Mama Natură: Cascada Bobot, Râpa Neagră, râul Sfârdin, râul Belareca...

Mehadia devenită stațiune (*continuare în pag. 7*)

(urmare din pag. 6)

turistică are acum posibilitatea să facă toate aceste lucruri cunoscute nu numai pe plan local ci și național.

Ruinele Cetății Mehadia
Cetatea a fost construită prin secolul al XIV-lea la dorința

regalității maghiare. În prima jumătate a secolului al XV-lea a fost, timp de câțiva ani, reședință a cavalerilor teutoni, readuși în zonă de regele Sigismund de Luxemburg, iar mai târziu a fost consolidată de către Iancu de Hunedoara și folosit ca bastion împotriva luptelor cu turcii. În 1738 este distrusă de turci. Ruinele care dăinuie și în prezent pe dealul Grad, au o înălțime de aproximativ 15 m. Cetatea Mehadia este considerată monument istoric și este unul dintre obiectivele turistice ale localității.

Castrul roman ale cărui ruine se află în imediata vecinătate a comunei, pe locul

numit „La zidine”, este o fortificație veche de peste trei secole.

Conturul vechiului castru roman Praetorium, în formă de patruleter, se mai poate vedea pe o terasă aflată nu departe de actuala vatră a satului.

Ridicat la începutul secolului al II-lea d. Ch., ocupa o suprafață de 1,6 hectare și avea laturile mărginite de un val înalt, care, în unele locuri,

atinge o înălțime de 3-4 metri. În acest castru auxiliar, inițial de pământ iar mai apoi înconjurat cu ziduri masive de piatră

cu turnuri la colțuri și la porți și de un șanț de apărare, avea menirea de a apăra drumurile care legau Moesia de Dacia. Poziția sa strategică a făcut ca de-a lungul existenței sale, de peste trei secole, castrul să nu fie niciodată distrus, fiind una din așezările militare care au rezistat cel mai mult.

Râpa Neagră reprezintă un monument al naturii situat în Dealurile Banatului, pe teritoriul administrativ al comunei Mehadia (în partea de nord-vest). A fost declarată arie protejată de interes național în anul 2000. Rezervația naturală de tip geologic, situată în comuna Mehadia, care se întinde pe o suprafață de 5 ha, este constituită din conglomerate badeniene, formate din roci sedimentare, ce au fost descoperite de-a lungul timpului

de fenomene naturale, precum îngheț, vânt, ploi. Rocile dure, din care sunt formate (continuare în pag. 8)

(*urmare din pag. 7*) Mehadii datorită căderii spectaculoase a apei de la 6m înălțime, debitul ei fiind mai mare primăvara și toamna în sezonul ploios. În ultima

Împrejurimile deosebit de frumoase, păduri, dealuri, văi, sunt un prilej pentru drumeții în natură. Astfel, ascunsă în vegetație se află și frumoasa cascădă din Mehadia care oferă o oază de liniște și relaxare departe de zgomotul civilizației.

Cascada Bobot este situată pe Valea Sfardinului și este una dintre atracțiile turistice ale

perioadă această cascădă a atras din ce în ce mai mulți vizitatori și nu doar localnici ci și mulți veniți din diferite zone ale țării, care au rămas plăcut

impresionați de această cascădă despre care au aflat de pe rețelele de socializare.

Așadar, Mehadia are suficient potențial ca să devină din ce în ce mai frumoasă, modernă și să fie printre cele mai apreciate comune din țară.

Dumnezeu să ne ajute localitatea și pe noi locuitorii acesteia, să lăsăm urmașilor noștri un loc frumos cu care să se mândrească și unde să le fie drag să locuiască !

Ramona LISANDRU

Colaje foto realizate de către autorul articolului cu sprijinul fotografiilor preluate de pe Internet.

POSOTA - posibilă sursă de cercetare etimologică cu valoare istorică

Printre locurile foarte cunoscute azi, a cărei vechime se leagă oarecum de trecutul tumultuos al Mehadii, este și fântâna de la POSOTA. Istoria acestui izvor se pierde în negura așternută de trecerea timpului, cu toate acestea se pare că denumirea sa poartă din punct de vedere etimologic un adânc mister ca urmare a unei frapante

asemănări cu toponimica unui eveniment istoric petrecut în urmă cu 692 de ani (anul 1330, nov.), al cărui loc de desfășurare nu este nici până în prezent identificat cu exactitate și anume: „**Bătălia de la POSADA**”. În acest context, o cercetare a sursei etimologice a acestei denumiri date izvorului de la Mehadia, poate fi justificată deoarece menționarea

Mehadii ca posibilă zonă a bătăliei se regăsește la unii istorici, care susțin această posibilitate ca Bătălia de la Posada să se fi dat în Defileul Timișului, unii dintre ei chiar localizând-o la Mehadia.

Sărăcia surselor istorice privitoare la acest eveniment oferă posibilitatea nașterii multor supoziții, însă în contextul acesta (*continuare în pag. 9*)

(*urmare din pag. 8*) poate fi luată în considerare și o cercetare etimologică a denumirii izvorului nostru de la Mehadia, posibil asociată și cu un studiu pe teren.

Privitor la menționarea locației Bătăliei de la Posada, regăsim și la preotul Coriolan Buracu o asemenea supoziție care afirmă: „1330 Nov, Carol Robert regele Ungariei pornește război în contra lui Alex. Basarab. Lupta atât de fatală pentru unguri s-a dat în văile Mehadii, după cum susțin unii istoriografi... (...)” - „Cronica Mehadii”, Coriolan I. Buracu la Tipografia și Librăria „Ramuri” în anul 1924.

Între istoricii care susțin această posibilitate, regăsim pe Patriciu Dragalina în 1899 (crede, în „Istoria Banatului Severin”, că bătălia s-a dat în „cheile Crainei”, între Orșova și Mehadia), și mai recent, istoricul Constantin Rezachevici, care găsește ca cel mai plauzibil, bătălia să se fi dat între Orșova și Mehadia.

În același registru tematic, un articol preluat din „Historia” (<https://historia.ro/>) - „O ipoteză despre Bătălia de la Posada”, avându-l ca autor pe Ionel-

Claudiu Dumitrescu, îl redau în cele ce urmează:

„Anul 1330 ar fi fostul unul oarecare în scurgerea timpului dacă regele Carol Robert de Anjou n-ar fi considerat că voievodul Țării Românești, necunoscutul Basarab, stăpânește pe nedrept niște regiuni de la granița regatului apostolic, cel ce trebuia să răspândească prin toate metodele dreapta credință a catolicismului. Era vorba despre fostul Banat de Severin, o formațiune prestatală pe care domnitorul muntean o considera ca pe o moștenire legitimă. Conducătorul francez al Ungariei era prea orgolios pentru a nu face o expediție și în numele credinței catolice împotriva schismaticilor ortodocși.

Expediția, narată pe larg în Cronica pictată de la Viena, s-a soldat cu un dezastru militar, dar autorul Marcus Kalt, puțin familiarizat cu geografia regiunii, a dat prea puține indicații pentru o localizare exactă în stilul precis de astăzi al istoricilor. Un document din 16 martie 1331 ar putea să stabilească regiunea confruntării. Se amintește despre faptul că oastea regală se afla „sub o stâncă oarecare” și că

luptătorii supraviețuitori au pierdut acolo întregul bagaj și, mai ales, actele prin care erau confirmate diferite privilegii. Dacă privim cu atenție traseul oștirii invadatoare, singura regiune unde stâncile erau verticale și locul de trecere era lung și strâmt ar fi drumul care pleacă de la Mehadia, merge spre Teregova și ajunge la Caransebeș și apoi la Timișoara. Erau exact ținuturile de graniță revendicate de ambele părți. Această descriere sumară a înclăștării decisive indică de două ori o stâncă ce ieșea oarecum în evidență și domina peisajul. Un studiu pe teren ar putea să ducă la o identificare a enigmaticei bătălii ce i-a provocat coșmaruri regelui Carol Robert de Anjou până la moarte.

Din păcate pentru locuitorii județului Argeș, celebra bătălie de la Posada nu s-a desfășurat undeva pe drumul dintre Curtea de Argeș și Sibiu, în fostul ținut cunoscut sub numele de Țara Loviștei.”

Bibliografie minimală

D. R. H., D, volumul I, Editura Academiei, București, 1977.

Giurescu, C. C., Dinu C. Giurescu, Istoria Românilor,

(*continuare în pag. 10*)

Fotografie de epocă care înfățișează izvorul de la POSOTA. Luând în considerare iluminatul cu felinar, putem localiza momentul acestui cadru undeva la sfârșitul secolului XIX, începutul secolului XX

Fântâna POSOTA - 2022. În data de 29.06.2022 a avut loc sfințirea fântânii, în urma reabilitării ei, la inițiativa și prin implicarea administrației locale, în frunte cu primarul Grigore BARDAC

(urmare din pag. 9)

Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.

Istoria militară a poporului român, vol. I, Editura Militară, București, 1984.

Izvoarele istorice nu oferă date concrete, „**Cronica pictată de la Viena**” fiind singura sursă autentică care nu poate fi contestată, însă aceasta oferă din păcate foarte puține date geografice privitoare la amplasament. Contextul respectiv deschide perspectiva inițierii oricărei acțiuni menite să aducă lumină asupra unuia dintre episoadele importante ale istoriei noastre, aceasta în detrimentul unor atitudini defetiste, care nu oferă nici o șansă descoperirii adevărului.

Constantin VLAICU,
Mehadia, septembrie 2022

- Între multele răutăți, care le întâlnim la semenii noștri, binele nu mai este recunoscut, în tot mai rarele lui apariții. Acei care îl văd, acei care nu au dorit niciodată să-l cunoască și să și-l facă însoțitor în viața lor, îl îmbracă în hainele false ale propriei imaginații, întotdeauna strâmbe, asociindu-l cu obiceiurile lor. Ei vor desluși intentarea binelui, prin judecata lor, ca un gest cu un scop tănuit - adeseori generat de un interes, o farsă etc, numai în adevărata lui înfățișare, nu!

Constantin VLAICU

MARELE PROIECT LOCAL AL ANULUI 2022 : *Modernizarea Liceului Tehnologic „Nicolae Stoica de Hațeg Mehadia”, Caraș - Severin*

Activitatea școlară reprezintă spațiul care permite accesul, transferul și aplicabilitatea cunoștințelor dobândite în sistemul de învățământ. Prin formele sale specifice, activitatea educativă școlară dezvoltă gândirea și stimulează implicarea tinerei generații în actul decizional, în contextul respectării omului și al a s u m ă r i i responsabilităților sociale.

Educația este o prioritate absolută și un agent cheie al legăturii sociale, pe care noi trebuie să o consolidăm, alungând nemulțumirile legate de lipsa spațiilor corespunzătoare practicării unui învățământ de calitate, mobilier vechi și degradat, lipsa dotărilor cu material didactic și tehnic și a condițiilor minime pentru studiu.

Este unanim cunoscut faptul că școala reprezintă o comunitate de elevi, părinți cadre didactice și autorități locale, iar imaginea, renumele și prestigiul ei sunt

făurite de către aceștia.

În cazul comunei Mehadia, autoritățile locale au ales să fie extrem de implicate în realizarea bunului

mers al școlilor, asigurându-le necesarul financiar atât pentru buna funcționare, cât și pentru dezvoltare.

Proiectul de suflet al primarului Grigore-Petru Bardac pentru anul 2022 a fost reprezentat de Modernizarea Liceului Tehnologic „Nicolae Stoica de Hațeg”, Mehadia, investiție care a fost finalizată cu succes și care a însumat 650.000 lei, bani din bugetul local al comunei Mehadia.

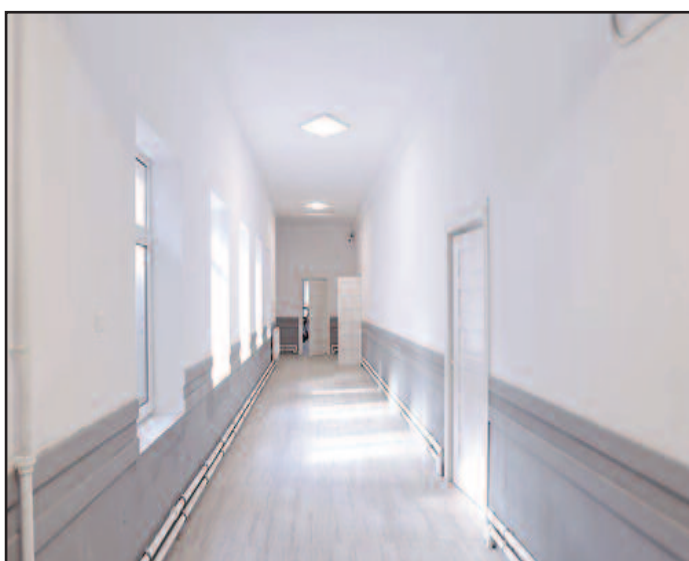
Execuția lucrării a fost scoasă la licitație la începutul lunii iunie, fiind

cunoscut faptul că pentru o asemenea investiție timpul de obținere a documentelor nu este unul scurt, iar în luna iulie licitația a fost câștigată și lucrările au început. Pe perioada verii anului 2022, echipele constructorului au muncit din greu la modernizarea liceului, reușind ca, în doar două luni, la data începerii anului școlar 2022-2023, 5 septembrie 2022, să predea lucrarea finalizată în integralitatea ei.

Lucrările derulate în acest proiect au inclus schimbarea podelelor din sălile de clasă și de pe coridoare, înlocuirea rețelei electrice și termice, instalații sanitare noi, reparații ale pereților, schimbarea tâmplăriei PVC, montarea de jaluzele verticale la toate geamurile unității de învățământ.

Astfel de investiții în școli sunt mai mult decât necesare. După cum s-a putut vedea și în urma recensământului, an de an

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 11)

scade numărul copiilor de la școală și dacă nu le oferim cel puțin niște condiții optime de învățământ, ei se orientează către alte școli. „Noi vrem să ne menținem copiii din localitate și nu numai, să atragem și alți copii la unitățile noastre de învățământ. Eu aici am făcut școala primară și gimnazială și îmi doresc ca acest liceu să dăinuiască peste timp și să aibă performanță. Dar performanța începe de la condițiile de învățământ, după care putem avem pretenții de calitate profesională și rezultate bune la învățatură”, declară primarul Grigore – Petru Bardac

În prezent, aproximativ 600 de elevi urmează cursurile Liceului Tehnologic Nicolae Stoica de Hațeg, Mehadia, într-o clădire modernă, demnă de o unitate de învățământ a anului 2022.

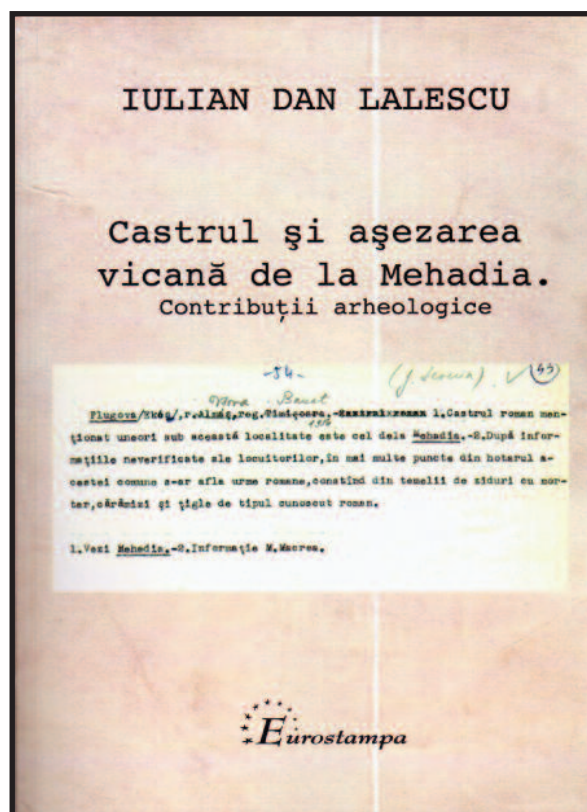
Dana Oprescu
Jurnalist

Iulian Dan LALESCU - CASTRUL ȘI AȘEZAREA VICANĂ DE LA MEHADIA - Contribuții arheologice, Editura Eurostampa, Timișoara, 2022, 242 pag. (+anexe ilustrative: hărți și desene)

Publicarea anul acesta a cărții semnată de Iulian Lalescu „Castrul și așezarea vicană de la Mehadia. Contribuții arheologice” la prestigioasa editură Eurostampa îmbogățește substanțial cunoștințele noastre despre un sit arheologic de epocă romană foarte important al Banatului, o localitate care a apărut pe harta Imperiului Roman ca urmare a războaielor dacice ale împăratului Traianus și a dăinuit mult, nefiind abandonată după retragerea Aureliană. Valoarea lucrării este cu atât mai de apreciat cu cât ea reprezintă teza de doctorat a unui localnic, iubitor de istorie și arheologie, care în munca lui a perseverat să strângă informații din teren cât mai multe și mai inedite, astfel încât la o primă lectură cartea se prezintă un puzzle cât mai complet de informații spectaculoase despre evoluția sitului precum și despre cei care l-au cercetat. Semnatarul cărții face

și el parte din Școala de arheologie de la Timișoara, formată de profesor univ. dr. Doina Benea, care a redeschis cercetarea acestui important sit arheologic, în

dovedește că autorul dorește să familiarizeze cititorul cu geografia și istoria locului, maniera în care a fost semnalat și cercetat arheologic situl, în special castrul roman și ce noutăți au adus săpăturile arheologice din ultimele două decenii. Nu sunt neglijate din discursul științific sursele documentare și cartografice și nici periegezele arheologice, prospecțiunile non-invazive și problemele de context datorate descoperirilor fortuite. Un loc important în cadrul istoricului cercetării îl ocupă contribuțiile aduse de Nicolae Stoica de Hațeg, care strânsese o adevărată colecție de

care, în doar câțiva ani de săpături s-au făcut făcut descoperiri senzaționale, unul din ele fiind templul închinat zeului Iuppiter Dolichenus edificat manu militari de soldații cohorței a III-a de dalmatini, unitatea de garnizoană din castru.

Felul în care este împărțită pe capitole și ilustrată cartea

antichități (mai ales monede) de la suprafața sitului când încă ruinele erau vizibile în teren și mai ales cercetările temeinice făcute de generalul N. Cena la începutul secolului XX. Materialele strânse cu responsabilitate de acesta din urmă au alcătuit un (continuare în pag. 14)

(*urmare din pag. 13*)

adevărat muzeu, deschis publicului în anul 1922, la Băile Herculane.

O analiza amplă o face Iulian Lalescu asupra perioadei din preajma celui de-al doilea război Mondial, când la Mehadia efectuau săpături arheologice sub egida Universității clujene cuplul de specialiști Mihail Macrea – Marius Moga. Clădirea băii dezvelită de ei și publicată foarte târziu și incomplet suscită și azi întrebări și discuții. Din planul de situație, cu zidurile dezvelite reiese, chiar dacă autorii săpăturilor nu și-au dat seama, că edificiul cu sistem de încălzire cu hypocaustum avea mai multe faze de construcție, iar sistemul de încălzire al băii în decursul timpului suferise modificări și reparații.

Monumentul principal al Mehadiei romane este Castrul cu impresionantul său sistem defensiv. Practic de la acesta se trage și numele antic al localității: Praetorium, însemnând în limba latină comandament. Cei care s-au ocupat de toponimie consideră că aici și-a avut la un moment dat cartierul general împăratul Traianus în timpul uneia dintre acțiunile sale militare împotriva dacilor, la începutul secolului al II-lea. Câteva descoperiri arheologice mai

vechi, din nivelul inițial de lemn al fortificației atestă că aici a staționat la început una din unitățile militare din garda de corp a împăratului, cohors I Ulpia Brittonum miliaria. Planimetria internă a castrului este mai puțin cunoscută, chiar dacă au contribuit mulți la cercetarea ei, dar acest lucru se datorează mai ales ultimului nivel de folosire a ei, în secolul al IV-lea d.Hr. Atunci, ultimele trupe romane de limitanei (soldați țărani) au adaptat interiorul fortificației după nevoile lor și a familiilor lor, care se mută în castru. Apar astfel pe locul vechilor stabilimente militare, locuințe adâncite în pământ, cuptoare menajere și de ars ceramică, puțuri pentru apă pentru ateliere metalurgice, varnițe și alte asemenea amenajări civile. Nu este exclus că organizarea internă a castrului să fi suferit mai devreme modificări pentru a cuprinde efectivele misterioasei vexilații militare a Daciei după cum ne informează o descoperire epigrafică vetustă. Piese tegulare șampilate de la finalul secolului al III d.Hr. cu indicațiile celor două legiuni dacice: LEG XIII GEM și LEG V MAC au fost semnalate în săpăturile din castru de cercetătorul Mihail Macrea. Terenul accidentat,

precum și o serie de inundații istorice provocate de cele două ape curgătoare (Bolvașnița și Bela Reka), care delimitează de la nord și vest situl au contribuit și ele la modificarea planimetriei interne a castrului, multe elemente de zidărie antică fiind maturate de viituri și de pietrele aduse de apele repezi de munte. Cu toate aceste distrugeri s-au făcut totuși importante descoperiri epigrafice la Mehadia, mai ales în zona porților castrului unde din rațiuni de securitate, în perioada anarhiei militare din Imperiul Roman, când invaziile carpilor și goților străbăteau în lung și în lat provincia Dacia, garnizoana a blocat intrările în fortificație cu monumente mari pentru a face față pericolului. Dintre acestea, impresionante sunt inscripțiile-baze de statui dedicate „maiestăților sale” Severus Alexander și Iulia Mammea (împărăteasa mamă) și apoi lui Valentinian I și Galienus (fiul coregent al împăratului) ambele puse de Cohors III Delmatarum miliaria equitata în onoarea acestor capete încoronate.

Descoperirile arheologice ne arată că întotdeauna la Mehadia au fost așezate unități militare importante. Cantitatea mare de descoperiri de piese de echipa- (*continuare în pag. 15*)

(*urmare din pag. 14*) ment militar și harnașament așa cum ne arată Iulian Lalescu în repertoriul său arheologic subliniază importanța strategică a acestui punct pe drumul imperial ce pornea de la Dierna-Orșova spre nord, în interiorul Daciei. Apărarea cheilor Mehădiei în epoca romană târzie pentru a apăra de barbari portul dunărean și marea metropolă civilă, Dierna a avut ca efect păstrarea acestui castru avansat de stăpânirea romană.

Așezarea civilă a rezistat și ea, la Mehădia fiind semnalat un vicus militar (un sat format din familiile soldaților), încă din secolul al II-lea d.Hr., de tipul „ring”, dezvoltat în jurul cetății. Așa cum au arătat cercetările arheologice și descoperirile enumerate de autor, așezarea s-a dezvoltat pe direcția nord-sud, de-a lungul drumului imperial, locuințele mărginașe depășind linia pârâului Bolvașnița. Majoritatea construcțiilor au fost realizate din piatră, ea fiind prezentă din belșug în zonă. Una dintre ele mai recent cercetată în întregime, poziționată în vecinătatea porții de vest (portaprinpalis dextra) a fost Templul lui Apollo transformat mai târziu în lăcaș de cult dedi-

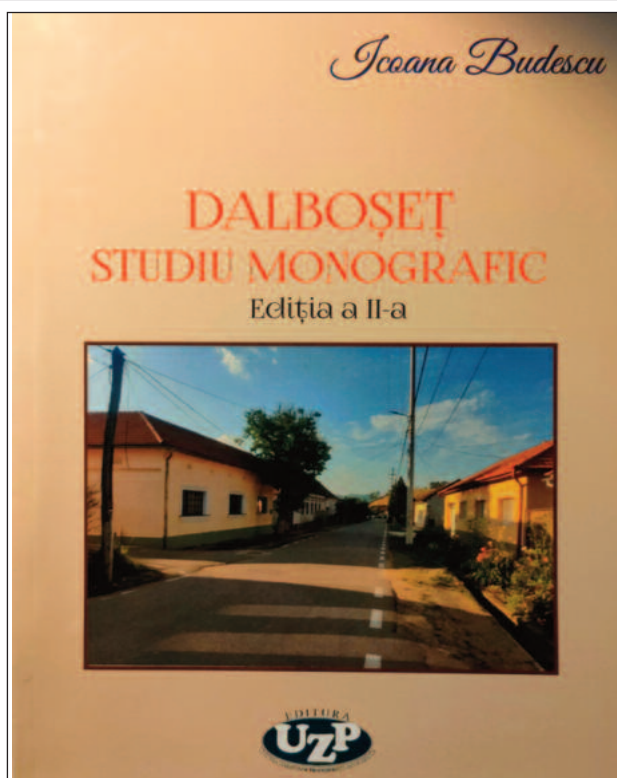
cat lui Iuppiter Optimus Maximus Dolichenus și semizeului Hercule, atât de îndrăgiți de militari. Planul edificiului este unui tipic pentru un templu greco-roman și a fost ridicat de soldații dalmatini din garnizoană. Impresionant ca realizare tehnică, fiind construit din ziduri seci acest lăcaș de cult era dotat cu o colonadă interioară și un portic masiv care se mărginea la o mică piațetă publică pavată cu dale mari din piatră. Așa cum ne mărturisește în paginile acestei cărți Iulian Lalescu, acest lăcaș de cult în epoca romană târzie a fost vandalizat și desacralizat, foarte probabil de creștini mai ales după ce dinastia constantiniană a ajutat la răspândirea acestui nou cult, acceptând-o ca religie de stat. Materialele arheologice descoperite în groapa din fața templului unde au fost aruncate toate obiectele fragmentare ce făceau trimiteri la vechii zei păgâni sunt impresionante: statui, inscripții, reliefuri votive, ancadramente și bucăți de coloane și elemente arhitectonice, toate considerate neconforme cu noile realități spirituale romane.

Cartea se încheie cu un voluminos repertoriu arheologic, care ajută mult la înțelegerea sitului. Chiar

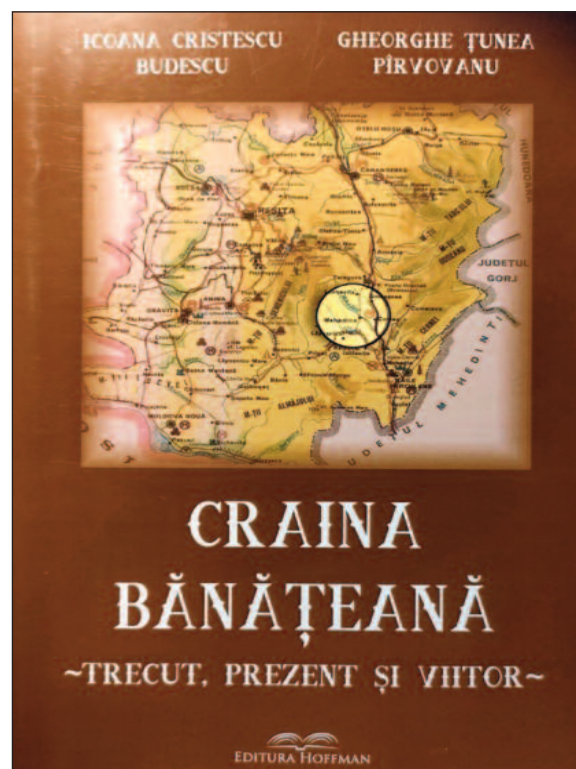
dacă această parte este scrisă într-o manieră științific-tehnicistă, aridă pentru un cititor neavizat, rămâne o parte absolut necesară unei lucrări de specialitate. Repertoriul are core-spondențe și la ilustrația anexată și în cadrul listei bibliografice care este extrem de vastă în cazul sitului arheologic de la Mehădia. Dacă ar fi să luăm în considerare începuturile cercetării urmelor romane de la Mehădia (cândva la finalul secolului al XVIII-lea) atunci putem spune fără să greșim că vicusul militar și castrul Praetorium de aici fac parte dintre primele cercetate la nordul Dunării, eforturile anticarilor și specialiștilor de a cunoaște mai bine situl se întind deja pe mai bine de două secole. Iulian Lalescu cu această carte se înscrie în linia acestor cercetători locali importanți, care nu uită să popularizeze și să promoveze patrimonial istoric și arheologic al Mehădiei.

Dr. Călin Timoc
(*Muzeograf principal la Muzeul Național al Banatului - Timișoara*)

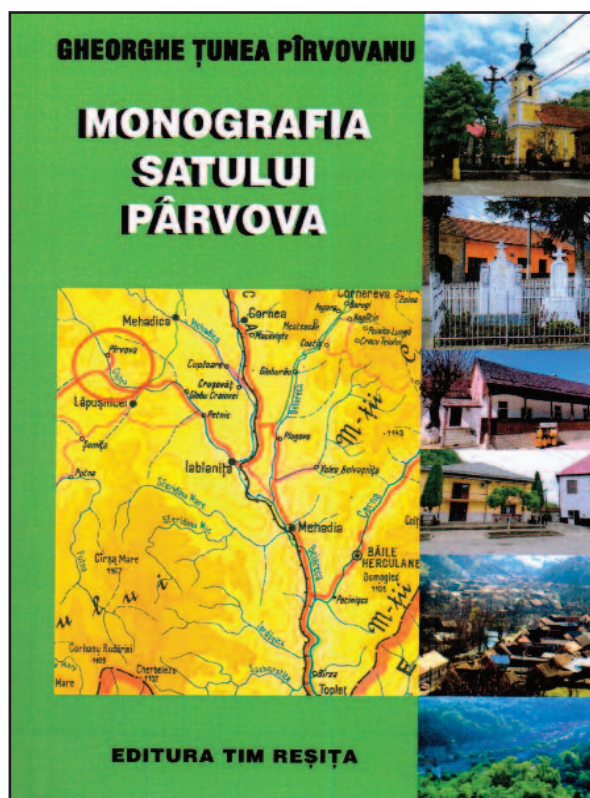
semnale editoriale – CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

DALBOȘEȚ - STUDIU MONOGRAFIC
(ed.a II-a), autor: Icoana Budescu, Editura UZP, București 2021

CRAINA BĂNĂȚEANĂ - TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR, AUTORI: Icoana Cristescu Budescu, Gheorghe Țunea Pîrvovanu, Editura Hoffman, 2020

MONOGRAFIA SATULUI PÂRVOVA,
Autor: Gheorghe Țunea Pîrvovanu,
Editura TIM, Reșița, 2022

Nativ din satul Pârvova, publicistul militar Gheorghe Țunea Pîrvovanu, prin legătura sa puternică cu satul său natal, realizează, în urma unui ostenitor efort, această lucrare monografică, care este de fapt o a doua ediție, revizuită și adăugită a lucrării inițiale: „Pârvova - contribuții monografice”.

Subsemnatul a avut onoarea de a fi invitat și plăcerea de a participa la una dintre lansările acestei cărți, care a avut loc în localitatea Topleț - Bîrza, în data de 24 iunie a.c. Despre manifestarea ocazionată de acest eveniment voi vorbi în articolul care urmează.

Rubrică realizată de:

Constantin VLAICU

LANSAAREA CĂRȚII „MONOGRAFIA SATULUI PÂRVOVA”

„În sufletul meu nu a fost niciodată loc pentru invidie, nici pentru ură, ci numai pentru acea bucurie pe care o poți culege din iubire neprihănită. Încă din nefericita mea copilărie, doream să fac ceva pentru pământul străbunilor mei; astfel, din nostalgia locurilor natale și cu sentimente profunde de cinstire față de părinții și consătenii mei, s-a născut această lucrare. Paginile acestei cărți, stropite uneori cu câte o lacrimă fierbinte, se doresc a fi calde evocări ale sfintei mele țărini în care m-am născut și am copilărit!” - Gheorghe ȚUNEĂ-PÎRVOVANU

În ziua de 24 iunie 2022, frumoasa sală a Casei Culturale „Gheorghe BĂLTEAN” din Topleț- Bîrza, gătită mereu de sărbătoare, a găzduit lansarea cărții MONOGRAFIA SATULUI PÎRVOVA, având ca autor pe Gheorghe Țuneă Pîrvovanu. Evenimentul s-a desfășurat în prezența mai multor invitați din localitățile Pîrvova, Lăpușnicel, Dalboșeț, Băile Herculane, Mehadia, Reșița și bineînțeles a unui numeros public din localitatea Topleț. Moderatorul și organizatorul acestei manifestări a fost dl. Ion RAȚIU, directorul Casei culturale „Gheorghe BĂLTEAN” din Topleț. În cadrul manifestării au fost susținute alocuțiuni de către dl. Milan TODORESCU, consilier în cadrul Consiliului Local Lăpușnicel, dna. profesor Icoana BUDESCU, autor de monografii, originară din localitatea Globul Craiovei,

rezident în prezent al localității Dalboșeț, dna. profesor Alina GEORGESCU, din Topleț. Autorul cărții lansate, Gheorghe Țuneă PÎRVOVANU, și-a prezentat lucrarea sa monografică, enu-

merând câteva dintre componentele sale principale, regăsite în cuprinsul celor 407 pagini ale cărții, evocând în același timp sprijinul și planurile sale de viitor pe tărâmul promovării valorilor culturale a localității sale natale: Pîrvova.

Alături, în micul stand amenajat în sală, au mai fost prezentate lucrările mono-

grafice semnate de Icoana BUDESCU: DALBOȘEȚ STUDIU MONOGRAFIC (Ed. UZP, București, 2021) și CRAINA BĂNĂȚEANĂ-TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR (Ed. Hoffman, 2020), având ca autori pe Icoana BUDESCU și Gheorghe Țuneă PÎRVOVANU.

În ziua de 24 iunie, Biserica Ortodoxă prăznuind sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, dl. Milan TODORESCU a interpretat cu mult talent câteva cântări bisericesti ortodoxe.

La finalul manifestării, domnul director Ioan Rațiu a delectat publicul cu un foarte interesant și frumos program artistic cu titlul „Șezătoarea de la Bîrza, ca-n vremurile bune”, ce înfățișează, în mod stilizat, o șezătoare cu toate elementele ei rituale, specifice zonei tradiționale a localității Topleț (Bîrza). Programul, regizat într-un mod original, prezentat în premieră,

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

conform declarației creatorului său, s-a desfășurat într-un decor minunat în care s-au regăsit o mulțime de elemente ale culturii populare tradiționale, constând în port vestimentar, prezentare de unelte și obiecte de uz casnic,

alimente sau băuturi tradiționale produse în gospodărie și dans popular, aceste elemente purtând o puternică simbolistică ancestrală, conectate în linie temporală cu obiceiurile și cultura locală, totul pe minunatele acorduri folclorice din Banat..

Manifestarea s-a încheiat cu oferirea de cărți și autografe, de către autor, și de invitația domnului director la o degustare de produse locale și o răchie tradițională din „pivnița lu' buna și lu' bunu”.

Constantin VLAICU/UZPR

Gheorghe Țunea-Pîrvovanu s-a născut la data de 30. 10. 1973 în localitatea Pârvova, județul Caraș Severin. După terminarea Liceului Matematică-Fizică din Reșița, a absolvit Facultatea de Teologie din Caransebeș, apoi Masterul la aceeași unitate de învățământ. În prezent este subofițer în cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Semenic” al județului Caraș-Severin, unde activează de aproximativ 15 ani. A publicat:

- Pârvova, contribuții monografice, Reșița, 2009
- Craina. Lăcașuri de cult, Ed.Tim, Reșița, 2011
- Traian Topliceanu. Viața și activitatea, Ed. Tim, Reșița, 2014 Traian Topliceanu. Scrieri, Ed. Tim, Reșița, 2017

INSTANTANEELĂ LANSĂRII - TOPLEȚ, 24 Iunie 2022

LEGENDELE MEHADIEI

Continuăm și în acest număr, seria legendelor legate de trecutul istoric al Mehadiiei și ne vom referi la războiul austro-otoman din anul 1738, care a dat naștere mai multor povestiri. Transmise în special pe cale orală, aceste povestiri au căpătat astfel un profil oarecum legendar, însă cu ajutorul surselor istorice scrise putem identifica personajele ca fiind reale iar faptele lor apropiate de adevăr, afirmație sprijinită de corectarea lor datare cronologică conform surselor istorice, însă posibil fin diluate prin transmiterea lor orală, aceasta fiind mult distinctă de cea scrisă. Una dintre aceste povestiri o regăsim în lucrarea „**Legendă și istorie în culoarul Timiș-Cerna**”, având autori pe Liviu Groza și Mihail Rădulescu, tipărită la Editura Dacia Europa Nova, în anul 2004.

Redăm textual una dintre aceste povestiri, la care s-au adăugat unele note de către inițiatorul prezentării acestui articol, care își asumă conformitatea pentru cele prezentate.

Constantin VLAICU

MEHADIA 1738

„Prin poziția strategică a locului, Mehadia a fost socotită Cheia Banatului.

Strâns în chingi de înălțimile ce domină drumul de poștă și râul Belareca ce încearcă să se strecoare anevoie la poalele înfricoșetorei stânci ce poartă nume de apărare, „Străjoș”. Stânca străjuiește parcă toată valea având misiunea de a vesti sosirea oștilor dușmane. Și ca această misiune să fie bine împlinită, comandanții de oști au construit cetatea de pe Dealul Barcan, Fortul Sfântului Andrei și vestita cetate a Mehadiiei.

Situat în Cheile Mehadiiei, la poalele Străjoșului, Fortul Sfântului Andrei închidea drumul ce ducea spre Caransebeș. Două din zidurile fortului erau bine încastrate în stânca dură, iar în partea opusă un zid crenelat închidea mica cetate care putea adăposti 100 la 150 de luptători.

În vara anului 1738 încercările trupelor otomane de a cuceri fortul au fost zadarnice. Turcii au adus tunuri de diverse calibre dar ghiulelele lor au fost ineficace în fața zidului de incintă. Întârzierea a creat o stare de neliniște și de mânie

comandanților turci care se grăbeau să se întâlnească în locuri favorabile cu oastea împăratului, dar fortul se încăpățâna să cedeze.

O idee ce părea salvatoare s-a născut în mintea pașei de la Vidin, care a fost pusă imediat în aplicare. O parte din oastea sa a rămas pe poziție în fața fortului împreună cu artileria ce trăgea mereu ca să atragă atenția celor din fort asupra acestei acțiuni. În acest timp o parte din trupele de ieniceri au urcat pe stâncă și de acolo de sus, cu pistoalele în mâini și cu săbiile sau pumnalele în gură au alunecat năvălind în interiorul fortului. Nemiloasă a fost lupta deoarece turcii, superior numeric, au masacrat pe apărători ca în final să deschidă porțile fortului turcilor care se găseau în fața zidului.

Pașa de la Vidin [Pașa Omir, cf. Coriolan I. Buracu: Cronica Mehadiiei. Tr. Severin, 1924 n.n] a intrat în incinta fortului triumfal, a zămbit ironic văzând trupurile decapitate ale bravilor apărători. Era mulțumit că planul său a reușit, nu știa însă că va da de un alt obstacol, Cetatea Mehadiiei, care era apărată de trupele imperiale

(continuare în pag. 20)

(urmare din pag. 19)

comandate de iscusitul colonel Picolomini.

Orice încercare de a cuceri cetatea a fost zadarnică. Tunurile turcilor trăgeau fără încetare iar ienicerii și spahii făceau manevre disperate atacând, fără succes, când un bastion al cetății, când altul.

Față de această situație, pașa de la Vidin a hotărât să constituie o blocadă asupra cetății, ocupând cu trupele sale căile de acces spre cetate, pe care le-a supravegheat zi și noapte. Concomitent cu realizarea blocadei, asupra cetății se executa un foc continuu cu tunurile de toate calibrele și cu armamentul portativ.

Apărătorii din cetate răspundeau și ei cu foc, dar numărul morților și răniților creștea simțitor îngrijorându-l pe colonelul Picolomini. La toate acestea se adăuga scăderea rapidă a rezervelor de muniție, hrană și apă. Totul era drămuț în așa fel ca turcii să aibă impresia că apărătorii din cetate au din îndesulare cele necesare traiului și ducerii luptei.

Răbdarea pașei de la Vidin ajunsese însă la capăt, fapt ce îl determină să ducă tratative cu colonelul Picolomini.

Un ofițer turc însoțit de câțiva soldați, cu un steag alb,

anunțau dorința de a purta tratative.

Cu o politețe prefăcută ce ascundea mânia, ofițerul turc i-a adresat colonelului Picolomini dorința lui Hadji Mahomed de a purta discuții în vederea unei posibile capitulări.

Cunoscând starea precară a soldaților din cetate, precum și împușinarea muniției și a alimentelor, colonelul Picolomini a acceptat întrevederea cu pașa Hadji.

Discuțiile dintre cei doi comandanți au fost de o politețe ieșită din comun. Se părea că aceștia sunt prieteni de o viață, nicidecum dușmani.

Capitularea trupelor imperiale din cetate, comandate de colonelul Picolomini, s-a făcut în condiții deosebite care au avut la bază ingeniozitatea acestuia. Printre condițiile de capitulare impuse de Picolomini a fost și aceea ca trupele să plece din cetate cu întreaga cantitate de muniție, armamentul portativ și alimentele necesare. Condiții acceptate de Hadji Mahomed.

Politețea de care au dat dovadă cei doi comandanți a atins apogeul în momentul în care, după masa oferită de pașa Hadji, cei doi și-au oferit daruri conform uzanței. Colonelul Picolomini i-a oferit pașei un ceas de aur, o cutie tot din aur ce avea un cordon în formă de trestie, confecționat tot din prețiosul metal, iar

pașa, la rândul său, a oferit lui Picolomini un cal pur sânge arab.

Mâine zi, pașa considera capitularea cetății Mehadia ca un eveniment deosebit de important fapt pentru care și-a pregătit oastea să întâmpine, așa cum se cuvine, pe cei din cetate.

Așezați pe două rânduri, față în față, turcii așteptau cu nerăbdare deschiderea porții cetății. Când aceasta s-a deschis, mare le-a fost mirarea când l-au văzut în frunte pe colonelul Picolomini urmat de o mână de soldați din care o bună parte erau răniți, ce se sprijineau de cei care se mai puteau ține pe picioare. Grupul de luptători ieșit din cetate se încheia cu un soldat ce șchiopăta dar care, cu fruntea sus, ținea de căpăstru calul primit în dar de către Picolomini de la Hadji Mahomed.

Desigur că dacă pașa ar fi știut cu cine luptă, nu ar fi acceptat capitularea și continua blocada și lupta de hărțuială.

Cuvântul dat însă trebuia respectat și cu un zâmbet ce ascundea amărăciunea, Hadji Mahomed privea grupul de soldați ce mărșăluia agale spre Caransebeș. Pașa a întins mâna colonelului care în semn de respect l-a salutat ca apoi să plece în fruntea vitejilor pe care i-a comandat."

CÂTEVA ASPECTE ALE LUPTEI DE LA MEHADIA (15 IULIE 1738)

Succesele purtate de trupele imperiale au dus la alungarea otomanilor din Orșova. Trupele imperiale s-au retras pe culoarul Timiș-Cerna pentru a ajunge în Timișoara și a dat posibilitatea trupelor otomane să treacă Dunărea și să ocupe Orșova, iar de aici să treacă la urmărirea imperialilor.

La Mehadia garnizoana a fost comandată de conelul Berenklaui. Armata a staționat pe o înălțime dincolo de podul de peste Belareca.

Un document care descrie un moment important al luptei este "Plan de situație al șanțului de la Mehadia", cum acesta a fost atacat de 5 ori de turci și respinși de fiecare dată cu mari pierderi și în al doilea rând când turcii au format cavaleria și ariergarda după ce armata principală a stat deja o jumătate de oră în tabără și a atacat cu mare furie și cum au fost izgoniți turcii până peste podul mare de către cavaleria comandată de feldmareșalul conte Philippi.

Ariergarda trupelor imperiale în momentul atacării de către trupele otomane, avea următoarea dispunere:

- la nord de Dealul Barcan

erau în linie 2 batalioane din Regimentul german de infanterie sub comanda colonelului baron Friederich de Wetzel; urmau 2 batalioane din regimentul 35 infanterie de sub comanda colonelului baron Albert de Pallant, un batalion din regimentul 11 infanterie de sub comanda colonelului conte Iosif Wilezek; două batalioane din Regimentul 47 infanterie de sub comanda colonelului conte Franz Formentini și un batalion din Regimentul de infanterie comandat de colonelul Cristian de Helfrieich.

-La sud-vest față de fortificația de pe Dealul Barcan, pe malul stâng al râului Valea Mare, au fost dispuse două batalioane din Regimentul de infanterie comandat de colonelul baron Sommariva.

-La nord-vest de "Șanț", între drumul spre Caransebeș și râul Belareca au fost așezate 3 unități de cavalerie.

Atacul ariergardei imperiale de către trupele otomane s-a încheiat cu un eșec total, deoarece imperialii au respins acest atac, urmând următorul traseu:

- regimentele de infanterie au înaintat pe la est și vest de

fortificația de pe Dealul Barcan, oprindu-se în fața podului de peste Belareca unde s-au oprit și au luat un dispozitiv de luptă pe 3 linii

- regimentele de cavalerie au înaintat prin luptă pe malul drept al râului Belareca și s-au oprit pe malul stâng al pârâului Sfîrdin, ca apoi să înainteze și să ocupe fortificațiile din imediata apropiere a fortului Sf. Andrei.

- trupele de husari s-au oprit și s-au organizat pe înălțimea Băcșăneț, din dreapta râului Belareca, rămânând în rezerva ariergardei.

10 iulie 1738 reprezintă în istoria locală, capitularea Mehadiiei.

După o serie de discuții între generali, s-a hotărât ca generalul Wallis să organizeze marșul către Mehadia.

În apropiere de Plugova, datorită faptului că trupa a fost epuizată s-a hotărât să organizeze o tabără de odihnă.

A doua zi, coloanele s-au pus în mișcare cu misiunea de a cuceri Mehadia. Cele două fortificații de la Mehadia erau înșesate de trupe otomane, fiind trimisă o delegație să discute personal problemele (*continuare în pag. 5*)

(*urmare din pag. 4.*)

legate de capitulare sau, în caz contrar, se va începe lupta.

Astfel s-a încheiat primul act de capitulare :

"...aprobăm prin cuprinsul celor prevăzute libera plecare a

comandanților turci din Mehadia..."

Al doilea act de capitulare este datat (9 iulie 1738) prin care comandantul otoman Ibrahim Aga înaintea prințului de Lotharingia, un

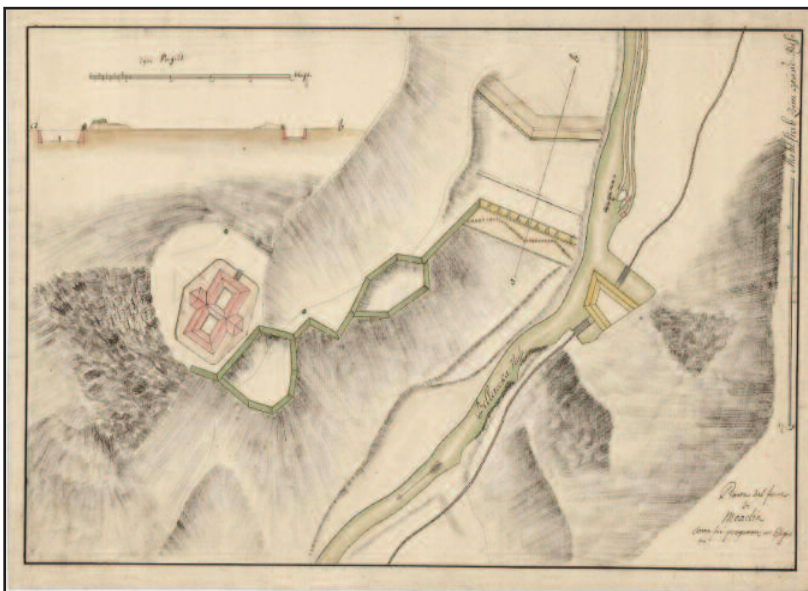
conținut mai detaliat al actului de capitulare.

Cu aceste două acte de capitulare istoria se repetă, deoarece cu câteva luni în urmă contele Piccolomini a semnat un act de capitulare asemănător prin care preda trupelor otomane cetatea Mehadiei.

Trupele imperiale și-au continuat marșul până dincolo de Topleț, unde s-au organizat în tabără, în vederea unor acțiuni de luptă.

Prof.dr.

Iulian LALESCU

Fortificația Mehadia la 1738

ROUĂ DE CUGET - CONSTANTIN VLAICU

- *Existența nu trebuie doar arătată sau demonstrată, ea trebuie depășită, fără a-i hotărî limitele.*
- *Prieten adevărat nu este cel care te însoțește în păcat și îți încurajează, într-un fel, sau altul, perseverența viciului, ci acel care îl observă și este dispus să te sprijine pentru a-l înfrâna.*
- *Prezentul va fi întotdeauna tributار trecutului pentru toate valorile sale acumulate. Prezentul este rezultatul tuturor evenimentelor sau proceselor determinate de trecut, iar pentru a-și urma evoluția către viitor, prezentul va fi mereu dependent de trecut și această legătură nu va putea fi niciodată întreruptă.*
- *Este cunoscut faptul că lucrurile cu cât sunt mai vechi sunt mai apreciate, dându-li-se astfel o valoare sporită; nu la fel se întâmplă în cazul oamenilor vârstnici, mulți dintre ei nefiind prețuiți pe măsura calității și a vechimii lor.*

Mehadia, august-septembrie 2022

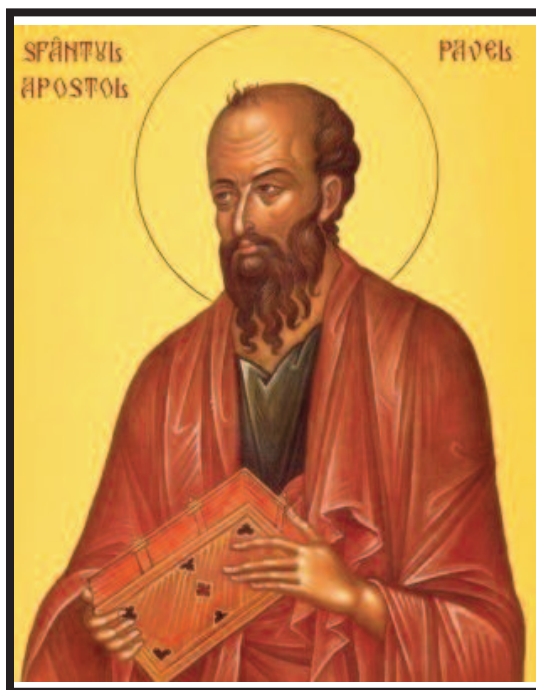
Activitatea misionară a Sfântului Apostol Pavel

Sfântul Apostol Pavel n-a făcut parte din rândul ucenicilor aleși de Domnul nostru Iisus Hristos, ci a fost chemat la apostolie printr-o minune, pe calea Damascului. De mic în casa părintească a primit o educație aleasă. A învățat legea veche, retorica, filosofia și alte științe ale timpului la picioarele vestitului Gamaliel. Ca fariseu a prigonit pe creștini. Prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Saul persecutorul s-a convertit la creștinism și a devenit Pavel, apostolul neamurilor.

În vederea propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu, Sfântul Apostol Pavel a efectuat trei călătorii misionare la neamuri. Prima călătorie misionară a început în anul 44 și s-a încheiat în anul 50 d. H. unde a fost însoțit de Apostolii Barnaba, Ioan Marcu, și alții. Plecarea a avut loc din Antiohia Pisidei și a continuat pe țărmul Asiei Mici, străbătând mai multe cetăți printre care: Listra, Iconiu, Derbe cu revenirea în An-

tiohia Siriei. A luat parte la Sinodul Apostolic din anul 50 d. H. ce s-a ținut la Ierusalim.

A doua călătorie misionară a început în primăvara anului 51 d. H. și a continuat până în anul 53 d. H. A străbătut Asia Mică până la

Troia, Filipi, Atena și Corint fiind însoțit de Sila, Timotei, Luca precum și de alți apostoli. A treia călătorie misionară s-a desfășurat între anii: 54 – 58 d. H. Cu această ocazie a propovăduit Cuvântul lui Dumnezeu în Efes unde a rămas doi ani, săvârșind mai multe minuni. În Milet și-a luat rămas bun de la bătrânii

de acolo, întărindu-i în puterea Cuvântului lui Dumnezeu.

Sfântul Apostol Pavel a fost prins și legat în lanțuri la Ierusalim, apoi la Cezarea. Călătorind spre Roma, corabia s-a scufundat în Marea Mediterană. A

urmat un naufragiu de trei luni pe Insula Malta. Călătoria aceasta se mai numește și călătoria captivității. După mai multe peripeții, Sfântul Apostol Pavel a suportat două condamnări la Roma. Prima a avut loc între anii: 61 – 63, iar cea de-a doua între anii: 64 – 67. Din Roma, Sfântul Apostol Pavel a săvârșit o călătorie în Spania și de acolo în Răsărit pentru cercetarea bisericilor întemeiate în Efes, Creta,

Macedonia și Milet.

S-a întors la Roma, unde în ziua de 29 iunie, anul 67, a fost răstignit cu capul în jos din porunca lui Nero.

**Paroh,
Pr. Solomon Sîrbu,
Verendin**

TRECUT ȘI STATORNICIE LA MEHADIA

In publicația Vestea, prezentăm în edițiile din anii 2019-2020, pe coperta nr.1 a fiecărui număr, o imagine de epocă, de la începutul secolului trecut, cu vechiul centru al Mehadiei. Cadrul surprinde câteva dintre impozantele clădiri centrale, care în anii 80 au fost demolate și înlocuite de blocurile pe care le regăsim în prezent în centrul Mehadiei. Astăzi, foarte puțini dintre locuitorii Mehadiei, desigur doar cei cu o vârstă puțin mai înaintată, își mai amintesc de atmosfera acelor vremuri, de imobilele ce dominau centrul Mehadiei construite într-un stil arhitectural specific perioadei de început de secol XX, cu o evidentă influență apuseană, moștenire a prezenței Mehadiei în imperiul austro-ungar, până în anul 1918: fronturi continue la stradă, două sau trei niveluri, cu magazine la parter, fațade decorate. De-

sigur, în perioada anilor 80, înainte de demolarea lor, unele dintre aceste construcții purtau amprenta numeroșilor ani scurși de la construire, însă ambianța creată de existența lor transmitea cu o claritate unică sentimentul prezenței încă a trecutului.

Copil fiind, în perioada anilor '70, petreceam destul timp jucându-mă cu ceilalți copii în parcul din centrul Mehadiei. Priveliștea din jurul parcului ce mi se înfățișa era mult diferită față de ceea ce vedem astăzi, ea fiind dominată de câteva case cu un aspect impunător. În partea nordică și sudică, casele lui Lae Trapcea, respectiv Liviu Trapcea, pe cea sudică sunt prezente și astăzi, însă cea mai impunătoare era linia caselor din partea estică, ce începeau de la Biserica Catolică cu casa lui Berwanger, în care în jurul anului 1910 funcționa un

hotel cu restaurant (Ion BĂCILĂ, „Monografia Mehadiei”, Ed. Marineasa, Timișoara 1997). Spre sud, urma casa lui Herman, cele două case ale bisericii ortodoxe (donate bisericii de către soții Ioan și Sofia Doboșan în anul 1914 - Coriolan I. BURACU „Cronica Mehadiei”, 1924), apoi urma casa lui Luță Mageriu. Acestea din păcate, astăzi nu mai există, ele au căzut sub lamele buldozerelor din dorința lui Nicolae Ceaușescu de a urbaniza satele românești. După cum spuneam, acestea au fost demolate în anii 80, pe locul lor fiind construite blocurile ce le regăsim astăzi. Dacă privim acea imagine, la care făceam referire la începutul articolului, pe care eu am ales-o în anul 2017 pentru a reprezenta, pe coperta întâi, una dintre noile ediții ale publicației „Vestea” din Mehadia, se poate vedea acea casă cu obloane de lemn, cu o firmă mare fixată pe fațadă, pe care stătea inscripționat: „A. Brauch & Sohn” (acest cadru l-am localizat în timp ca fiind înainte de anul 1921, posibil 1900-1921). În anii 70, proprietarul de facto al casei respective era Pavel (Luță) Mageriu, unul dintre oamenii respectabili ai Mehadiei, măcelar și comerciant în perioada interbelică.

(continuare în pag. 25)

(*urmare din pag. 24*)

Din păcate, destinul trist al acestei case, ca și al celorlalte din apropiere, și a posesorilor lor, a început odată cu venirea comuniștilor la putere. În urma unei hotărâri de urbanizare a localității, excesul de zel al unor organe de conducere din acele timpuri, a propus demolarea acelor case, pentru ridicarea în locul lor, a blocurilor de locuințe. Ca urmare a acestei hotărâri, familiile au fost obligate să părăsească aceste locuințe. Un episod trist, ca atâtea altele ale acelor vremuri... În copilărie am fost puternic impresionat de această construcție, fiind și motivul pentru care am ales cadrul respectiv, ca element emblematic pe coperta publicației „Vestea”. Alături de minunata arhitectură a imobilului, un element al acestei arhitecturi ieșea puternic în evidență, și anume o ancoră plasată pe frontonul construcției, a cărei simbolistică neînțeleasă m-a făcut să mă întreb mereu, până în aceste zile, care ar putea fi motivul simbolisticii ei.

Recent am avut ocazia de a conversa pe tema trecutului Mehadiei, între care și a caselor din centru, cu o stimabilă doamnă, purtătoare a unei vârste respectabile, originară din Mehadia. În prezent dânsa nu mai locuiește în Mehadia,

însă revine în satul natal în fiecare vară. Dintr-un motiv anume, pe care nu-l voi dezvălui aici, Domnia sa nu a dorit în nici un fel să-i amintesc numele, însă a fost foarte deschisă, depănându-și o mulțime de amintiri, subsemnatul aflând de lucruri foarte multe neștiute, pe care le voi prezenta în alte articole pe măsură ce voi afla câte un context potrivit. Privitor la acel simbol, reprezentat de ancora de pe frontonul casei lui Luță Mageriu, am aflat că acea prezentare decorativă exprimă motivul statorniciei, al puterii și al credinței (ancora este și un vechi simbol creștin al nădejzii în Hristos fiind unul dintre cele mai vechi simboluri ale crucii). În opinia mea, prezența acestui motiv reprezenta în esență sa oglinda acelor vremuri, în care statornicia oamenilor pe locurile natale era un act al împământenirii, al legării de glia strămoșească, al puterii credinței și al speranței. Din păcate, astăzi aceste simboluri legate de statornicie sau credință, sunt volatile și nu-și mai regăsesc sensul într-o lume supusă procesului mondial al globalizării, care la noi se manifestă alături de altele și printr-o emigrație masivă în căutarea unui ideal individual, adeseori material. Părinți și bunici uitați, pe pământ sau în locuri de veci, rude, prieteni, copii dați în păstrare bunicilor, sunt câteva dintre

imaginile vieții noastre cotidiene. Unii l-au uitat chiar și pe Dumnezeu în goana lor prin viață, căci aceasta este perspectiva celor rătăciți de glie, a căror ancoră odată ridicată, fără o destinație potrivită și iscusința de a naviga prin furtunile vieții și ale lumii, nu-și va găsi niciodată un loc prielnic pentru ancorare. Iar pentru cei care totuși își găsesc un loc, acesta nu va fi niciodată cel prielnic căci seva oricărei vieți se trage din țărâna și din credința neamului, fără aceasta totul se transformă într-un surrogat al împlinirii. Geniul lui Eminescu nu a greșit, intuind chiar și aceste triste prezente vremuri ale noastre, viitoare ale timpului său:

„Mergeți! Mergeți! poate c-o soartă mult mai bună V-așteaptă-n lumea largă. Pământ străin primească Oaselor voastre pace să le dea. Lăsați copiii și părinții voștri Să doarmă duși n-al Daciei pământ Și-mprăștiți și risipiți prin lume Purtați cu greu blestemul ce-l port eu (...) Prin secolii trecem popul exilat, Fără de zei, fără de țară, fără Ca loc s-avem, unde să plecăm fruntea. Oriunde mergem suntem venetici. Ș-așa vom merge noi din țară-n țară, Pân' s-a șterge ș-urma neamului.” („Actul din urmă” - Decebal).

Constantin VLAICU/ UZPR,
septembrie 2022

PUTNA – ALMĂJ LA 445 DE ANI

In spațiul Arian Carpatin dintre Nistru, Tisa și Dunăre, Creștinismul timpuriu prin Apostolul Andrei, a creat o civilizație supremă a României Orientale în secolele IV, V și VI. "Prin textele călugărilor sciți, învățătura Părinților Capadocieni și a Sfinților Ierarhi, această civilizație influențează hotărâtor lumea și epoca noastră". (prof. Titus Filipaș)

În partea de sud-vest a României, Grădina Maicii Domnului, județul Caraș-Severin, este o depresiune intra-montană, între munții Semenici la nord și munții Almăjului, la sud, numită "Țara Almăjului". Ea dispune de un colier cu 15 perle, formate din satele almăjene, de-o parte și de alta a râului Nera care izvorăște din munții Semenici și o străbate de la nord la sud. Cel mai dosnic sat din colierul satelor almăjene este Putna, amplasat pe valea cu același nume la o altitudine de aproximativ 400m, mai ridicată decât vatra depresiunii. Putna este așezat în Estul depresiunii și la Nordul munților Almăjului, în buza munților, la confluența pârâului Putnița cu râul Putna, care tocmai aici a ieșit dintre culmea Bealcovățului (895m) și Botu' Gârâștiului (854m) dintr-o cheie lungă și extrem de îngustă.

Ca o taină, Putna este cuprinsă în Arcul Carpaților într-un triumf al spiritualității

românești – numit fenomenul "Putna" - cu un vârf în Țara de Sus – la nord – Putna Bucovina, cu altul în Țara Vrancei – la sud-est – Putna Vrancea și ultimul în Țara Almăjului, la sud-vest - Putna Almăj, fenomen ce reprezintă

"o Triadă", pe pământ românesc iar unghiurile simbolizează "Ochiul lui Iisus" în acest spațiu. La fel cum vorbim despre Carpați "despre Putna nu este de trebuință a se spune că există pentru că, de fapt, certitudinea că există face parte din însăși firea lucrurilor". (prof. dr. Artur Silvestri) Ea este "sediul miraculosului spațiu simbolic maximal și aproape o coloană a cerului", așezată acolo "printr-o conjuncție astrală de Potriviri nenumărate". (prof. dr. Artur Silvestri)

Putna, potrivit filozofiei lui Noica, "Unul de-o ființă și Trei persoane reprezintă matricea sensibilității noastre, un arhetip care se va multiplica în toată istoria neamului. Potrivit crezului creștin, rezultatul e o "unitate sintetică" (trei în unul) care este veritabilul Unul –

Multiplu, pe calapodul căruia se ridică etosul românesc. În concluzie, România stă pe trepiedul celor 3 Putna, trei persoane de-o ființă, iar cine renunță la trepied abdică de la spiritul românesc.

La Putna, unde se găsește una din cele mai frumoase priveliști din lume și unde se află puterea de a fi curajos și conștient, s-a construit o mănăstire din inițiativa enoriașului Zăvoianu Luca, ca loc unde sufletul găsește iluminare, liniște și pace, mântuire, pentru a putea fi ferit de înstrăinare și degradare. Aici oamenii trebuie să găsească credința în Dumnezeu pentru a spera la normalitate.

Acesta este satul Putna din Țara Almăjului, așezat pe apa cu același nume, între două spinări de deal, unde omul găsește esența vieții: dobândirea mântuirii și îndumnezeirea ființei umane, imitarea modelului Cristic.

Prof. Pavel Panduru

*Dacă aș fi soare, voi ați fi stele
Dacă aș fi pământ, voi ați fi
poiene de narcise*

*Dacă aș fi vânt, voi ați fi floarea-
soarelui*

*Dacă aș fi râul Putna, voi ați fi
păstrăvi*

Dar nu,

*Eu sunt părintele vostru spiri-
tual, voi trebuie să fiți stâlpii
societății*

*Voi trebuie să fiți oameni, oa-
meni adevărați*

Iubitori de limbă și neam

Creștini - Ortodocși.

DESPRE INUNDAȚIILE DE LA MEHADIA

Din cele relatate de istorici, reținem că încă din timpul cuceririi Daciei de către romani, amplasamentul castrului roman „Praetorium”, așezat în preajma albiei râului Belareca, era afectat adeseori de debitul extrem de oscilant al acestui râu, ca urmare inundațiile frecvente au creat multe probleme atât castrului militar cât și așezării *vicane*¹ din jurul lui. Cele mai precise relatări însă sunt consemnate în cele două Cronici ale Mehadiei, scrise de Nicolae Stoica de Hațeg și Coriolan Buracu. Aici aflăm de o serie de inundații, unele dintre ele catastrofale, urmare a unor ploi diluviane, care au făcut ca apele râului Belareca să se reverse asupra așezărilor umane din jurul cursului său. Cele mai mari catastrofe consemnate au avut loc în anii 1838, 18 iulie 1840, 1841, 13-14 iunie și 2-3 septembrie 1910, 13 iunie 1914, 29 iunie – 1 iulie 1926. Referitor la inundațiile din 13-14 iunie 1910, aflăm după cum se consemnează, că ploile torențiale au durat două zile și două nopți. În urma acestor precipitații Belareca a inundat întreaga localitate Mehadia, viitura luând un număr de 22 de case și viața a 9 (nouă) per-

soane, pe lângă o mulțime de animale mici și mari. Pagubele materiale au fost imense.

Despre ceea ce s-a întâmplat în iunie 1910, generalul

Fotografie realizată în iunie 1910. În foto, dr. Virgil Nemoianu, pe malul Belarecâi după catastrofele inundații

Nicolae Cena, martor ocular al acestei tragedii notează: „În 13 – 14 iunie 1910 s-a declanșat o furtună cu ploi torențiale provocând stricăciuni enorme, smulgând copacii din rădăcini, luând acoperișe de pe case. Belareca a inundat întreg satul ajungând apa până la treptele bisericii Ortodoxe Române. S-au rupt podurile căii ferate dintre tunelul Mehadia și gara Iablanița; linia ferată de la Râpa neagră și podul de lemn din comună și cel al industriei de lemne și podul cefere din

jos de gara Mehadia. Apa a intrat în casele oamenilor, iar în clădirea primăriei a stat până la jumătate înălțime sălilor. Grădinile frumoase și roditoare au fost șterse dimpreună cu un șir de case de pe strada „Mala Mică”. În afară de multe vietăți au pierit și nouă persoane.

În același an, la 2 – 3 septembrie s-a declanșat o nouă furtună care a pricinuit mari stricăciuni prin inundații. Acum s-a rupt o parte din vechiul pod de țară zidit de prințul Eugen de Savoia în anul 1716 pe pilaștrii vechiului pod zidit de romani. Această urmă istorică prețioasă a fost distrusă complet și în locul podului vechi s-a ridicat podul cel nou de fier, în anul 1912. Aceste inundații au răscolit și morții din cripte și a inundat întreaga luncă a Râului Belareca și Cerna.”

De la Nicolae Cena provin și unele fotografii, acestea ajunse azi în diferite colecții private la care nu mai avem acces, însă am avut șansa să le văd cu ani în urmă. Unele dintre ele au mai fost publicate și în revista „Vestea”, altele au fost publicate și pe Internet. Ilustrez articolul cu câteva dintre acestea, însă prin preluarea repetată, pentru unele dintre ele

(continuare în pag. 28)

Mala Mică, vedere dinspre nord, spre sud

Vechiul pod de la intrarea sudică în Mehadia, distrus de apele învolburate

Partea vestica de la Mala Mica, unde s-au surpat 22 de case

Case din Mehadia afectate de inundații în 1910

(*urmare din pag. 27*)

calitatea este cel mult mediocră.

Din publicația „Vestea”, într-un articol semnat de Nicolae Danciu Petniceanu, aflăm de un manuscris aparținând generalului Nicolae Cena, aflat în posesia semnatarului articolului (N.D.P.). Din acest manuscris, de la pagina 79, citează următoarea consemnare: „În data de 13 iunie 1914 (rețineți aceeași zi fatidică!...) o nouă

catastrofă de apă a provocat ruperea podului de beton din comuna Mehadia, pierind în valuri și trei ființe omenești, dintre care văduva Iuliana Popovici a fost aruncată de valurile Dunării pe insula Ostrovul Mare.”

Toate aceste evenimente vor rămâne consemnate în paginile istoriei, astăzi asemenea evenimente nu se mai pot produce, cursul albiei râului Belareca fiind supus în ultima perioadă unor lucrări de consolidare

și corectare, pe anumite porțiuni încă se lucrează în prezent, această lucrare fiind din perspectiva celor întâmplate și evocate aici, una de o importanță deosebită și de un interes major pentru întreaga comunitate.

Constantin VLAICU,
iunie 2022

¹ „Vicus”: o șezare umană apărută ad-hoc în imediata proximitate a unui castru roman (Wikipedia)

MEMENTO. În memoria cărturarului bănăţean Nicolae Danciu-Petniceanu (11 aprilie 1936 – 8 septembrie 2020)

La un an și jumătate de la trecerea în eternitate readucem în actualitate pe cel care a fost cărturar și mentor spiritual pentru câteva generații de publiciști bănățeni. Andrei Gorșcovoz, autorul cărții **„Nicolae Danciu-Petniceanu – Un cărturar al zilelor noastre”**, Editura Eurobit, Timișoara, 2020, 170 pagini și 45 fotografii, profund întristat de plecarea la ceruri, după o lungă suferință a col.(rtr.) prof. Nicolae Danciu - Petniceanu (1936-2020), a scris această carte pentru a nu fi uitat valorosul și prețuitul scriitor care „și-a dedicat o mare parte a activității literare cercetării și cunoașterii vieții și operei lui Mihai Eminescu (1850-1889), **„luceafărului poeziei românești”**. Cartea este dedicată locuitorilor din Banat și nu numai, unde a trăit și lăsat „ceva în urma sa” Nicolae Danciu-Petniceanu.

„**Coperta 1**” reprezintă un peisaj de iarnă din Munții Cernei (CS) (cartea a fost scrisă în iarna 2020 în plină pandemie cauzată de virusul ucigaș

SARSCOV-2), în vecinătatea satului Petnic (CS) și a satului Mehadia (CS), unde a rămas după pensionare. Pe copertă este și fotografia lui Nicolae Danciu Petniceanu cu Maria-Mia Rogobete din Lugoj (TM), împătimită admiratoare a lui Mihai Eminescu, la lansarea revistei de cultură „Eminescu – Luceafărul Românilor de Pretutindeni” în anul 2019, la Mehadia.

Coperta 4 a volumului reprezintă același peisaj din Munții Cernei și fotografia cu pământeanca „Sfânta familie Nicolae Danciu-Petniceanu” la Sărbătoarea Nașterii Domnului (Crăciunul) în anul 1977 la Mehadia împreună cu soția Ana și copiii Caius-Nicolae (stânga) și Mircea-Nicolae. Acest al IX-lea volum al autorului Andrei Gorșcovoz (6 titluri cu 9 volume, 2.220 pagini și 640 fotografii) are 9 capitole cu 9 motto-uri și 3 o **„Postfață”** scrisă pe foaie semivelină cu caractere mai mari, ușor de citit.

I. „Introducere” – în care sunt prezentate împrejurările în care s-a cunoscut autorul cu Nicolae Danciu-Petniceanu, sau N.D.P., cum se semna de multe ori, N.D. Petniceanu, N. Danciu-Petniceanu, anunțurile decesului în cotidianul regional „Renașterea Bănățeană” din 10 și 11 septembrie 2020, pasiunea autorului și a lui Nicolae Danciu-Petniceanu de a scrie mărturii din trecut și prezent pentru viitor, aprecieri pentru marele poet național Mihai Eminescu dar și pentru O. Goga, G. Coșbuc, I. Slavici,

M. Sadoveanu, A. Păunescu, C. Vadim Tudor etc.

II. „Dor de Eminescu” – un brand național, recunoașterea internațională de către importanți scriitori și oameni de cultură, și UNESCO prin: cărți, monumente, basoreliefuli, conferințe anuale ș.a. Despre românii de pretutindeni care văd în poemul „Luceafărul” pe Mihai Eminescu ca pe un „sfânt al neamului românesc”.

III. Notă biografică – cu o scurtă prezentare a bunicilor, părinților, familiei (soția și cei doi copii) și a studiilor civile și militare ale lui Nicolae Danciu Petniceanu. **IV. Activitatea profesională** – a fost militar de profesie, carieră, ofițer tehnic cu probleme de transport în industria minieră, ofițer la granița româno-iugoslavă, ofițer la serviciul pașapoarte și ofițer de frontieră la Aeroportul Internațional din Timișoara. Șapte ani a fost profesor de Limba și literatura română la Liceul de Construcții din Timișoara. **V. Activitate extraprofesională:** a colaborat cu presa și cu radioul; a participat la concursuri literare; „a publicat 37 cărți (39 volume) de mare valoare și mult apreciate”; a fost redactor și redactor șef – a publicat în peste 50 de ziare și reviste; a condus cenacluri literare; a participat la comemorări și la lansări de cărți; a confecționat, montat și „dezvelit 4 plăci de comemorare” și 37 plăci „în memoriam”, efigii de marcă „a locurilor vizitate de Mihai Eminescu în Banat” (*continuare în pag. 30*)

(*urmare din pag. 29*) (1867-1868); 5 monumente funerare închinatelor unor personalități culturale; „5 monumente literare înălțate, patru pentru Mihai Eminescu și unul pentru Ioan Slavici”; a deschis 3 librării și o bibliotecă; a organizat 16 concursuri, șezători, simpozioane și întâlniri literare; a contribuit la editarea a 18 reviste și cărți; a inițiat o înfrățire între Societățile literar-artistice „Tibiscus” din Uzdin Serbia, 10 dovezi de fidelitate etc. Pentru aceste 5 activități a fost premiat la nivel național și internațional, are lucrări apreciate de Biblioteca Academiei Române și de Academia din Sicilia, Italia, a fost apreciat de mulți oameni de cultură pentru întreaga sa activitate, „oameni dedicați sufletului românesc...”

VI. Aprecieri despre viața și activitatea regretatului cărturar – amintesc numai câteva din cele multe (la câteva zile, după deces, 8 septembrie 2020), Anca-Bica Bădălău de la Radio România Reșița: „«Scribul de Banat» Nicolae Danciu Petniceanu a urcat la ceruri ...”; actrița Maria-Mia Rogobete de la Teatrul Municipal „Traian Grozăvescu” din Lugoj: „... autor complex din Craina bănățeană...”; prof. Caius-Nicolae Danciu (fiul lui Nicolae Danciu-Petniceanu): „... a fost unul dintre cei mai importanți animatori ai vieții culturale din vestul țării...”; Societatea literar artistică „Sorin Titel” din Banat: „... principalul fondator al acestei

societăți...”; Cenaclul Literar „Seniorii” din Timișoara: „... valoros om de cultură...”; Gabriel Șerban de la „Bocșa culturală”, Bocșa (CS): „... făcător de icoane, adică de reviste și tipărituri...”; ing. Vasile Creangă fost primar al Bocșei: „... Iubitor de Eminescu și un mare patriot, un mare iubitor de limbă, neam și țară”, Dumitru Buțoi, Constanța Sylvia Hârceagă, Ion Medoia, Ioan Olărescu, Ioan I. Ionescu, Gavril Balog, Ioan Atnagea, Livius Lombrea, Ioan Ciama etc. **VII. Comentarii și referiri** – din timpul vieții, sunt de la: publicistul ing. Nicolae Iosub din Botoșani (BT) la ultima carte a lui Nicolae Danciu-Petniceanu „«Nașul lui Eminescu» – carte dedicată împlinirii a 170 de ani de la nașterea «Luceafărului poeziei românești»”, în opt capitole „tratează o ipoteză a lui Nicolae Danciu-Petniceanu privitoare la debutul literar al poetului Mihai Eminescu în Revista «Familia» din Pesta”, a lui Iosif Vulcan. Nicolae Danciu-Petniceanu susține cu argumente că cel ce i-a schimbat numele a fost redactorul șef al revistei „Familia”, poetul și publicistul Iulian Grozescu (25.06.1839-21.05.1872), născut și înmormântat în Comloșul Mare, Banat (TM), cel ce primea corespondența, este primul care a citit poezia „De-aș avea” care a marcat debutul literar a lui Mihai Eminescu și îi propune lui Iosif Vulcan schimbarea numelui autorului. Redactorul își permite o mică schimbare. Numele de Eminovici nu-i suna bine, căci avea o terminație slavă, „romanizară dară numele,

modificând terminațiunea... și astfel 7 poeziile acelea apărură în foaia noastră sub numele de Eminescu...!”, adică în revista „Familia”, numărul 6 din 25 februarie 1966, debutează Mihai Eminescu cu poezia „De-aș avea”... și a ajuns revista la Iași, București, Craiova, Cernăuți, Galați, Constanța, Sibiu, Cluj, Băile Herculane, Orșova, Lipova, Caransebeș, etc. În paginile revistei „Familia” sunt publicate 19 poezii ale lui Mihai Eminescu, prima „De-aș avea” și ultima „Din noaptea...”, anul XII, nr. 7 din 12.02.1884. Nicolae Danciu-Petniceanu spunea: „Mihai Eminescu este Biblia neamului românesc, atâta vreme cât soarele răsare pe cerimea de la Ipotești”. Încă în viață Nicolae Danciu-Petniceanu înaintea imbarcării în luntrea lui Charon, a editat, revista „Eminescu”, în 2020 și-a luat rămas bun și a mulțumit colegilor și colaboratorilor pentru sprijinul acordat în activitatea sa cultural-patriotică. **VIII. Mehadia și satul natal Petnic** – autorul a fost de mai multe ori prin frumoasa comună Mehadia încărcată de istorie și monumente ale naturii (Sfinxul Bănățean, etc), așezată pe mirifica vale a râului Belareca cu afluenți între Munții Semeniciului și Munții Cernei cu Parcul Național Domogled - Valea Cernei. Andrei Gorșcovoz a trecut și prin Petnic, comuna Iablanița (CS), satul natal și al copilăriei lui Nicolae Danciu-Petniceanu situat în hotar cu comuna Mehadia și cu satele Mehadia, Globurău, Plugova, Bolvașnița. Nicolae Danciu - Petniceanu s-a mutat în

(*continuare în pag. 31*)

(*urmare din pag. 30*)

Mehadia după pensionare, iar matur fiind și-a completat numele mamei Danciu și cu Petniceanu, iar pronumele Nicolae este cel al bunicului Danciu din Petnic, pentru a lăsa ceva în urma sa spre neuitare, aducere aminte generațiilor ce vin.

Opera cărturarului Nicolae Danciu Petniceanu – a fost prezentată la întâlnirea săptămânală de la sediul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala „Valeriu Braniște” Timișoara, unde autorul cărții a prezentat cele 37 cărți (39 volume) cu toate datele de identificare ale neobositului scriitor Nicolae Danciu Petniceanu dintre care 5 scrise despre opera și viața lui Mihai Eminescu. Rodul întregii sale activități literare (pe lângă alte multe premii și diplome) este Diploma pe care putem citi: „«Împreună scriem istoria clipei!» U.Z.P.R. 101 ani 1919-2020, Premiul «Eminescu Ziaristul» se acordă lui Nicolae Danciu-Petniceanu, Caraș-Severin, pentru consecvența, abnegația și pasiunea de care dă dovadă în eternizarea genului românesc Mihai Eminescu” cu o medalie jubiliară. Premiul „Eminescu Ziaristul”, Ediția a VIII-a 2020, constă într-o lucrare artistică executată în lemn de artistul plastic Doru Vasiuți, cu titlul „Izvorul” – izvorul Geniului Eminescian pe care Nicolae Danciu-Petniceanu l-a descoperit și cercetat, de la a cărui apă vie s-a inspirat și de unde și-a potolit setea de învățătură și cultură. A primit în dar și un Breloc „U.Z.P.R. 101 ani” – putem spune metaforic pentru a-l atașa la cheile cu care scriitorul a deschis Universul Eminescian,

să-i descifreze tainele. Andrei Gorșcovoz are cartea „Nașul lui Eminescu”, Nicolae Danciu-Petniceanu, Editura Legart, Timișoara, 2020, dedicată „Comloșenilor Ioan Olărescu și Traian Galetaru, ambii de la redacția gazetei „Suflet Nou” Românesc, generoși cu memoria scriitorilor Iulian Grozescu și Mihai Eminescu. Închinare veșnică, Nicolae Danciu - Petniceanu, scrib de Banat, Mehadia, Sânmedru, 2019. Această carte s-a solicitat și livrat în 25 exemplare locuitorilor comunei Comloșu Mare. Un exemplu demn de urmat pentru generațiile actuale. Așa români mai zic și eu, continuatori ai tradițiilor moștenite. **Postfață** – „Evocare literară: scriitorul Nicolae Danciu-Petniceanu” scrisă de subsemnatul pentru omul, publicistul și scriitorul Nicolae Danciu-Petniceanu, cunoaște în literatura română un tratament nefiresc, reprezintă altceva decât memorialistica propriu-zisă. Publicistul ing. Andrei Gorșcovoz în volumul de față a fost preocupat de relatarea întâmplărilor trăite de Nicolae Danciu - Petniceanu cu evidențierea trăsăturilor psihice și fizice, în dorința creării, spre a fi transmise posterității, a unui portret cât mai sugestiv și viu îndrăgit și venerat de autor și nu numai. Autorul a avut norocul de a-l cunoaște pe Nicolae Danciu-Petniceanu pentru a înțelege adevărul psihologic al evocării. Autorul este ultimul nepot al plt. Andrei Șerban, 1880-1972, care în anul 1914 a salvat viața memorandistului dr. Vasile Lucaciu, 1852-1922, „Leul de la Șișești”, Maramureș, numit de autor „Eroul de la Satu Mare”, SM.

Această carte a fost scrisă în lunile octombrie-decembrie 2020 în timpul pandemiei cauzată de virusul ucigaș SARS-CoV-2 care a bulversat întreg mapamondul și a creat mari dificultăți în documentarea autorului din lipsa mai multor informații. A folosit ca surse telefonul mobil, Google, Wikipedia și WhatsApp, reviste de cultură și volume din biblioteca personală.

Cu toate aceste greutăți cartea a produs un impact pozitiv în rândul cititorilor solicitată fiind în număr de 65 de exemplare de către cititori din țară (Timișoara, Lugoj, Caransebeș, Reșița, Dej, Satu Mare, Mehadia, Medieșul Aurit, Dalboșet, Jebel etc) și din Canada (Oakville și Bolton). „Cartea se recomandă pentru toate vârstele”, fiind ușor de citit, conține curiozități cultural-patriotice și poate fi completată într-o nouă ediție și nu trebuie să lipsească din biblioteca iubitorilor de Eminescu. Suntem datori să nu-l uităm, din neam în neam, pe cel care a fost col. (rtr.) Nicolae Danciu - Petniceanu pentru marele dar ce l-a făcut localităților Petnic și Mehadia, Banatului și poporului român prin dragostea mare pentru Mihai Eminescu, pentru Credința, Glia și Neamul românesc, pentru cărțile scrise și premiate în țară și străinătate și pentru tot ce a lăsat în urma sa – ca moștenire a culturii românești și universale. Dumnezeu să îți odihnească în pace sufletul tău bun!

8 martie 2022, Timișoara
Ing. Andrei Gorșcovoz
Pr. ic. stav. Horia Țăru

VIAȚA COMERCIALĂ ȘI MEȘTEȘUGĂREASCĂ A MEHADIEI - SCURTE CONSIDERAȚII

Prezența negustorilor și a meșteșugarilor la Mehadia este una binecunoscută, așa cum este cunoscut și faptul că Mehadia era un important centru comercial zonal care se întindea atât în acest perimetru de intrare sudică în spațiul cunoscut sub denumirea de culoarul Timiș-Cerna, dar și chiar mai departe, parte din Valea Almăjului (Craina). În acest context găsim ca firească bunăstarea locuitorilor Mehadiei, respectiv o dezvoltare economică a Mehadiei. Comerțul în zona Mehadiei a fost favorizat încă de la început de așezarea localității la frontiera dintre imperiul austriac și otoman, aici existând și sediul unităților militare grănicerești. Cu toate că viața desfășurată aici în acea perioadă era preponderent cazană, existau totuși condițiile pentru schimburi de mărfuri sau alte activități din aceeași sferă a schimbului, dar și alte servicii adiacente celor militare. Primele consemnări legate de negustorie le regăsim în notele lui Nicolae Stoica de Hațeg, care pomenește de negustori și cojocari în anul 1750, chiar și Nicolae Stoica spunea că s-a ocupat, împreună cu unul dintre frații săi, de negustorie înainte de a se preoți. În aceste condiții, necesitatea

unui comerț organizat a determinat apariția în anul 1853 a târgului de la Mehadia (Ion BĂCILĂ, „*Mono-grafia Mehadei*”, Editura Marineasa, Timișoara 1997), stabilindu-se pentru acesta ziua de sâmbătă. Această zi a rămas neschimbată până în zilele noastre, însă, din păcate, în prezent dispărând această formă de târg organizat. „Piața” din Mehadia, cu toate că a fost reamenajată și

tate în centrul comunei. De vechile gospodării bazate pe agricultură, creșterea animalelor sau cultivarea pomilor fructiferi, chiar și a viței de vie, se ocupă în prezent preponderent bătrânii, și ei tot mai puțini, tineretul luând calea occidentalului. În lipsa lucrării lor, terenurile agricole sunt treptat copleșite de vegetația lemnoasă devenind astfel improprii desfășurării de

Atelier de croitorie și „șuștărie” în Mehadia, anul 1911. În fotografie: soții Sofia și Dănilă BIDIVIU care dețineau aceste ateliere în Mehadia. Foto: arhiva Constantin VLAICU

modernizată pe același amplasament, astăzi ea nu-și mai atinge destinația inițială. Practica târgului a dispărut treptat din peisajul comercial al Mehadiei, acesta fiind preluat în perioada de după anii 90 de magazine moderne gen „supermarket” unde se vând în special mărfuri importate. Tot mai puținii producători din satele alăturate, în general vârstnici, apar sporadic cu produse lac-

activități agricole pe suprafața lor. De asemenea, renumitele vii cu struguri Muscat de la Mehadia, care acopereau în trecut suprafețe importante, pe toate dealurile din împrejurul Mehadiei (întreg dealul Binchinețului, până la Siminicea, Omir, Visoca, Câmpu Lung, Cropolea, Lazul Mic, Iardaștița, Nevriț,

(continuare în pag. 33)

(*urmare din pag. 32*)

etc), din diverse motive, acestea au dispărut în întregime.

După cum spuneam, alături de comerț, la Mehădia exista și o puternică activitate meșteșugărească, aici practicându-se o mulțime de meserii, activitatea de

curelele harnașamentelor, o gamă variată de unelte agricole, atelajele etc. O altă meserie conectată vremurilor era aceea de „voagnăr”, adică acel meșter care confecționa loitrele din lemn și roțile căruțelor, de asemenea o meserie dispărută de multă vreme.

În Mehădia, locuitorii mai practicau multe și diverse meserii aici activând: măcelari, brutari (*pitari*), tinichigii, lem-nari, cojocari, c r o i t o r i (*șnăidări*), ciz-mari (*șuștări*), frizeri, zugravi (*moalări*), vopsitori de lână (*fărbari*), morari ș.a.

O altă activitate dispărută și uitată la Mehădia era fabricarea de cărămizi și țigle. Fostul amplasament al „țiglăriei” se poate distinge și astăzi prin culoarea roșiatică a terenului (solului), aceasta putându-se observa doar de la înălțime, constatarea am putut să o fac personal din vârful dealului Străjoț (de la Cruce). Respectivul teren se află în zona Bănoțului, între râul Belareca și linia ferată,

în locul numit „Pe baltă”, întinzându-se până în apropierea râului Belareca. Producerea cărămizilor la Mehădia este menționată și de Nicolae Stoica de Hațeg în Cronică Mehădiei, acesta afirmând că la reconstrucția Băilor Herculane „cărămizile veneau de la Mehădia”. În anul 1861, din dorința de a se uni în scop de întru-jutorare, meseriașii din Mehădia înființează „**Asociația meseriașilor din Mehădia**”, una dintre primele asociații ale meseriașilor din Banat. Dispariția meseriilor și a meseriașilor a adus această asociație în pragul colapsului, cu toate că funcționează și astăzi, însă din păcate la un nivel mult diminuat față (*continuare în pag. 34*)

Asociația Meseriașilor din Mehădia. Carul mortuar construit la Viena în anul 1861, aflat și astăzi în posesia asociației.

Foto: Constantin VLAICU

producție favorizând și comerțul acestor produse, îmbinarea celor două activități devenind în timp un motor de dezvoltare economică a localității. Trebuie să spunem de la început că aceste meserii în general erau strict legate de obiceiurile și de activitățile vremurilor în care ele au apărut și au luat apoi amploare. Între acestea, tăbăcarii, curelarii și fierarii erau foarte importanți fiindcă aceștia asigurau îmbrăcămintea și încălțăminte (opincile, cizmele din piele sau chiar pantofii),

Pavel (Luță) Mageriu, măcelar din Mehădia, împreună cu soția. Instantaneu realizat în anul 1919 cu ocazia căsătoriei lor.

Foto: arhiva Maria MAGERIU

(*urmare din pag. 33*)

de anii trecuți. Faptul se datorează evoluției societății și a diminuării treptate a posibilității îndeplinirii obiectivului inițial, acela de întrajutorare a membrilor familiei în caz de deces prin intermediul carului mortuar, dar și a incapacității de

diversificare și adaptare la noile vremuri. În anul 1895, asociația număra 31 de membri, numărul acestora urmând să crească treptat ajungând ca în anul 1987 să numere 95 de membri și culminând în anul 2007 cu un număr de 150 de membri. Astăzi, într-o scădere drastică față de perioada

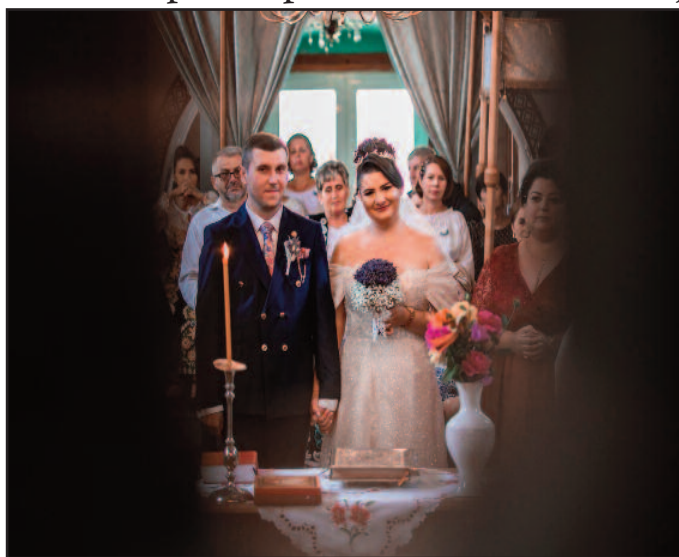
prosperă a anilor 2000, asociația mai înregistrează, la începutul anului 2022, doar un număr de 43 membri activi.

Constantin VLAICU,
Mehadia, august 2022

Nuntă la Prigor - 31 iulie 2022

S-au unit tinerii, inginer Voin Iulian cu profesoara Cojocaru Bianca, prin sfânta Taină a Cununiei la Biserica din Prigor. Au slujit părinții Primejdie Cătălin și Rădoi Răzvan. În predică preotul a subliniat necesitatea împlinirii virtuților morale pentru tinerii căsătoriți. De la biserică au plecat jucând spre Căminul cultural, cu întregul alai, jocul fiind purtat de preot. Ca de obicei la Prigor, un număr mare de fete au fost îmbrăcate în costumul popular care reprezenta un mozaic cultural și religios ce evidențiază specificul portului local în forma cea mai autentică și mai apropiată de adevăr. Un costum popular ce reprezintă caracterul populației din Almăj. Hainele create de mâna de

aur a mamelor și dintr-o inimă în care încap un munte de drag pentru satul natal. Creatoarele acestor haine au crescut la Școala de arte și meserii din Prigor cu profesoara Lenuța Paidola, care le-a învățat să coase și să respecte pe cei care fac

hainele și pe purtătorii lor. A fost un port caracteristic almăjan, păstrând linia și motivele specifice. Costume naționale inspirate din tezaurul folcloric al poporului român. remarcându-se prin

somptuozitatea portului bănățean. Am constatat aici că au fost reînnodate firele rupte dintre cei ce s-au dus și cei ce sunt. Acum s-au simțit energiile pământului natal și spiritul strămoșilor.

Privitorii erau cuprinși de emoție la vederea tinerelor îmbrăcate ca strămoșii, cuprinși de dorința nestăvilită și dragostea față de tradițiile neamului, față de tot ceea ce definește identitatea poporului nostru, în forma ei cea mai apropiată de adevăr și original. Într-o conexiune tainică și trainică cu cei care au făurit-o, s-a observat

la privitori, cuprinși de bucurie și emoție, că li s-au umezit ochii.

Doresc să subliniez motivele acestor fete îmbrăcate în hainele strămoșești, la care (*continuare în pag. 35*)

(urmare din pag. 34.)

teologul Liviu Călin a surprins frumosul prin fotografiile sale. Ele știu că trăinicia

unui neam depinde de trăinicia relației cu tradiția și identitatea lui cu întreaga lui cultură și spiritualitate. Aceste

manifestări sunt emblematice pentru comunitatea noastră.

Uitându-mă la tineretul participant la manifestare, am simțit o întoarcere spre obiceiurile din trecut, spre ce era cândva un mod de a trăi și am simțit că sunt acasă. Doresc să îi felicit pe toți participanții și pe organizatori.

Prof. Pavel PANDURU

Sfatul medicului

Urmare solicitării primite de la R.M. din Hunedoara, căruia i s-a implantat o valvă biologică cu un rezultat final bun.

Pentru grija și menținerea acestuia în condiții de o bună funcționare și eficiență, l-am rugat pe dr. Sándor Szamosi, medic primar cardiolog - șef secție la Spitalul Municipal „Dr. Alexandru Simionescu” Hunedoara, să ne ofere amănunte.

– La pacienții cu proteze biologice, ca dealtfel și la cei cu proteze mecanice sau cu valve native (valvele naturale, proprii) cu stenoze sau insuficiențe valvulare semnificative se recomandă profilaxia endocarditei infecțioase în situațiile care pot deter-

mina bacteriemie, adică trecerea bacteriilor în sânge în urma unor manevre medicale. În cazul intervențiilor stomatologice sau în sfera ORL se recomandă administrarea pe cale orală a două grame de Amoxicilină (4 capsule de 500 mg sau două de 1000 mg odată) cu o oră înaintea intervenției. Ca o alternativă la Amoxicilina simplă se poate folosi combinația de Amoxicilină cu Acid Clavulanic, în aceleași doze, având un spectru mai larg decât Amoxicilina singură (adică acționează asupra mai multor categorii de microbi). La pacienții care urmează să suporte intervenții chirurgicale în sfera digestivă sau genito-urinară, dar și la pacienții care urmează să fie supuși unor manevre de tipul endo-

scopiei digestive (colonoscopie, rectoscopie, gastroscopie) sau cistoscopiei se recomandă administrarea intravenoasă, cu 30 de minute înaintea intervenției sau manevrei, a 2 grame Ampicilină plus 80 mg Gentamicină, iar la 6 ore după, se va mai administra 1 gram de Ampicilină intravenos. Trebuie remarcat faptul că apariția unei endocardite infecțioase este o mare dramă pentru pacient, punându-i viața într-un serios pericol, de aici și importanța respectării cu conștiinciozitate a recomandărilor pentru prevenirea endocarditei.

Au consemnat Ioan Vlad, Georgeta-Ileana Cizmaș/ UZPR

„SĂNĂTATEA ESTE CEL MAI PREȚIOS DAR AL VIETII” – INTERVIU CU MEDICUL DE FAMILIE MARIANA TĂTUCU, DIN MEHADIA

Zi de vară, una dintre cele mai călduroase veri, aparținând anului 2022, ne aflăm la cabinetul medical al doamnei dr. Mariana TĂTUCU, din Mehadia. Printre numeroșii pacienți prezenți pentru consultații, după câteva încercări, găsim în sfârșit răgazul de a sta de vorbă cu doamna doctor. La intrarea în cabinet, suntem întâmpinați cu deosebită amabilitate de doamna asistentă Aglaia GIAGIM. (Fac precizarea că și la acest interviu, ca în toate situațiile, doamna Aglaia este alături și acum de doamna doctor și ni se alătură cu mult interes

asistând la întregul curs al discuțiilor). Beneficiind de o primire foarte călduroasă, din partea amândurora, cu strădanie de a nu abuza de timpul prețios al domniilor lor, ne amintim foarte repede de scopul prezenței noastre. O primă întrebare, ce o considerăm firească având în vedere că doamna doctor de 36 de ani este prezentă zi de zi la Cabinetul din Mehadia, aceasta presupunând o navetă zilnică de la domiciliul său din Orșova, cale de mai mult de 20 km, pentru a veni în sprijinul pacienților săi:

- Doamna doctor, cum vă simțiți azi, aici la Mehadia,

după atâta timp în care nu viați abandonat nicicând pacienții?

- Excelent! Desigur, activitatea mea îndelungată în mijlocul pacienților mei a constituit un principal motiv de a nu-i abandona, însă și faptul că am pacienți foarte buni, foarte respectuoși, de care am reușit în tot acest timp să mă apropii, a contribuit în mare măsură la stăruința și apoi satisfacția mea de a lucra cu ei, de a-i sprijini pentru a-și rezolva problemele de sănătate. Mulți dintre pacienți i-am pierdut fiindcă au plecat în străinătate - familii întregi au plecat, însă să știți că atunci când revin în țară mulți dintre ei trec pe la cabinet, ori pentru un eco, ori doar pentru a ne întâlni și pentru a ne mulțumi. Din păcate, acest exod, ce are ca efect o depopulare masivă, fapt constatat la nivel național, se produce și aici la Mehadia. Nu în ultimul rând, o contribuție majoră au avut-o și colaboratorii mei, în special doamna asistentă Aglaia GIAGIM, dânsa fiindu-mi
(continuare în pag. 37)

(urmăre din pag. 36)

un sprijin de mare nădejde în toată activitatea mea ce o desfășor aici la cabinetul de medicină de familie. De asemenea, un sprijin deosebit am avut în toată perioada de tranziție, începând cu anii 90, din partea administrației locale, care s-a preocupat mereu de asigurarea condițiilor pentru desfășurarea normală a activității noastre.

- *Relația dumneavoastră cu pacienții din Mehadia, cu toate că este îndelungată, fiind strict profesională, cu siguranță că foarte puțini dintre cititorii noștri cunosc originea dumneavoastră. Dacă puteți să ne povestiți puțin despre părinți, copilărie și care persoane sau ce aspecte din viața dumneavoastră v-au determinat să alegeți această meserie, vă rugăm.*

- Cu toate că locuiesc de la vârsta de un an la Orșova, nativă sunt din localitatea învecinată Mehadiei: Iablanița. La fel și soțul meu, Iancu Tătucu, al cărui nume de familie îl port, împreună cu cei doi fii ai noștri. Părinții mei, așa cum vă spuneam, de la vârsta de un an s-au mutat în Orșova, ca urmare anii copilăriei și apoi ai adolescenței, i-am derulat la Orșova. Această meserie mi-am dorit-o fără nici o influență din partea nimănui,

însă inițial visul meu era de a fi medic militar, având o oarecare înclinare spre viața cazonă. Din păcate regimul politic din acele vremuri nu permitea prezența femeilor în sistemul militar, aceasta s-a produs mai târziu, însă din păcate prea târziu pentru mine.

- *Spuneți-ne, vă rugăm, despre debutul dumneavoastră în practicarea acestei meserii și despre începuturile la Mehadia...*

- Debutul meu, ca medic, a avut loc în anul 1986. Absolvind Facultatea de medicină de la Timișoara în anul 1982, am efectuat, conform cerințelor din acea vreme, trei ani de stagiatură, la Caransebeș, după care am fost repartizată în anul 1985 la Mehadia, ca medic generalist. După efectuarea unei specializări pe medicina muncii, am continuat, tot aici la Mehadia, ca medic de întreprindere. În acea perioadă, spre deosebire de azi, la Mehadia se desfășura o foarte intensă activitate economică. Mult personal angajat își desfășura activitatea în special la minele de cărbuni și de uraniu, apoi la ACH (Antrepriza de Lucrări Hidrotehnice), Intreprinderea Forestieră, Ocolul Silvic din Mehadia, cu cen-

trele de împletituri și recoltare de fructe de pădure, I.R.T.A. (Intreprinderea de Transporturi Auto) și multe altele. Toate problemele de sănătate ale acestui personal reveneau în grija medicului de întreprindere, de la prevenție până la tratament. Experiența dobândită în acea perioadă își găsește o puternică amprentă în activitatea mea ulterioară, actul medical din acea vreme fiind unul extrem de responsabil, cerând multă seriozitate și profesionalism.

- *Cu siguranță ați făcut și sacrificii pentru a vă îndeplini acest rol pe care vi l-ați ales să-l interpretați în viață și implicit în societate, puteți să ne spuneți ceva despre ele?*

- Eu nu le-aș numi sacrificii, e un termen prea dur, fiindcă tot ceea ce am făcut a fost dintr-o mare dragoste pentru oameni, pentru pacienții mei în special. Știți cum este, atunci când lucrezi pentru oameni și faci totul cu pasiune și dăruire, tot ceea ce este în spatele efortului se estompează, se diluează în automulțumirea împlinirii năzuințelor tale. Privind în urmă, consider că prin această chemare mi-am împlinit menirea cu sprijinul deplin al lui Dumnezeu, care *(continuare în pag. 38)*

(urmare din pag. 37)

mi-a dat puterea și sănătatea de a ajunge până în acest punct al vieții mele, și nu pot decât să-i mulțumesc pentru asta prin tot ceea ce fac pentru semenii mei!

- *Unul dintre cele mai importante elemente ale vieții sociale este sănătatea membrilor săi, a cărei responsabilitate o poartă structurile specializate ale statului, însă și atitudinea noastră este la fel de importantă în ceea ce privește atenția acordată acesteia. Se spune că atunci când nu acordăm atenția cuvenită sănătății noastre, vom fi obligați să acordăm o atenție sporită bolii noastre, în această situație, pe lângă dispariția frumuseții vieții noastre, împovărăm și sistemul de sănătate fiindcă procesul de vindecare este mult mai costisitor și mai anevoios. În acest context, cât de important considerați că este actul de prevenție?*

- E foarte adevărat tot ceea ce spuneți, însă totul este mai complex. Din păcate, trăim într-o societate în care grijile cotidiene legate de serviciu, de familie, pentru asigurarea bunăstării, conduc către un trai dominat de stres și trebuie să știți că stresul constituie în ziua de azi principala cauză a celor mai multe tulburări de

sănătate. Din nefericire, în aceste condiții adeseori uităm de sănătatea noastră, până în momentul în care se creează acel dezechilibru în buna funcționare a organismului. Absorbiți de grijile zilnice, neglijăm adeseori acest aspect important al vieții personale care este sănătatea trupului. Astfel, nu facem suficientă mișcare, nu bem suficientă apă, nu ne alimentăm regulat și sănătos, uneori nu acordăm suficientă atenție igienei personale, inclusiv banalului spălat pe mâini, toate acestea având ca efect contractarea unor bacterii dăunătoare organismului sau apariția dezechilibrelor în funcționarea acestui mecanism care este corpul uman, prin instalarea unor disfuncționalități pe care noi le traducem în boli. De cele mai multe ori mergem la medic doar atunci când suntem bolnavi, sau din păcate, uneori când este destul de târziu. În acest context, prevenția are o importanță majoră, însă din păcate ea este prea puțin prezentă în practicile noastre, fapt care pune o presiune și pe sistemul de sănătate prin eforturile și cheltuielile mult mai mari care intervin în efortul de vindecare.

- *Cu siguranță, din*

practica îndelungată la acest cabinet, ne puteți spune și ce afecțiuni sunt mai prezente în rândul pacienților dumneavoastră...

- Da, desigur! Cea mai răspândită afecțiune este hipertensiunea arterială întâlnită din păcate chiar și în rândul persoanelor mai tinere. Aceasta este cauzată de multe ori și de obezitatea care se întâlnește destul de frecvent, obezitatea fiind de altfel și una dintre marile probleme ale populației de pe tot globul, în acest caz nici locuitorii noștri nu fac rabat de la acest trend. Alimentația necorespunzătoare, pe lângă ce aminteam mai devreme – traiul în condiții de stres contribuie în cea mai mare măsură la proliferarea acestor cazuri. De asemenea, o observație, la fel negativă, neplăcută, este prezența la cabinet a multor părinți cu copii cu probleme astmatice, bronșitele acute astmatice fiind cele mai frecvente, aspectele clinice sunt însă adeseori moderate inițiindu-se la cabinet tratamentul.

- *Oamenii sunt creația lui Dumnezeu, prin ceea ce faceți dumneavoastră contribuiți la repararea daunelor, acolo unde omul greșeste prin modul său de viață sau prin neglijența* (continuare în pag. 39)

(urmăre din pag. 38)

acordată sănătății sale. La fel e și natura, o sublimă creație a lui Dumnezeu ce ne-a lăsat-o în grijă, să o protejăm și să ne bucurăm de beneficiile ei, din păcate am eșuat în a o păstra intactă, și mai grav o degradăm continuu. Acest lucru ne afectează astăzi în mod dramatic viețile prin deteriorarea calității ei, un aspect ce-l putem scoate în evidență în acest context fiind și sănătatea noastră care este indisolubil legată de calitatea mediului în care trăim. Spuneți-ne, vă rugăm, iubiți natura la fel cum iubiți și oamenii? Găsiți necesar a vă implica, și a ne implica individual cu toții, pentru a proteja mediul înconjurător?

- Evident că natura trebuie protejată fiindcă viețile noastre sunt legate nemijlocit de natură! Standardele ei de calitate fiind și cele ale sănătății noastre. Elementele ei cele mai importante, aerul și apa sunt cele care influențează cel mai mult sănătatea noastră și ele se găsesc din plin în natură! Dacă acestea sunt poluate și sănătatea noastră este afectată, condiții în care și calitatea vieții noastre se depreciază. Desigur

că iubesc natura, însă din păcate timpul nu-mi permite pentru a fi suficient în mijlocul ei, însă momentele petrecute în natură îmi sunt memorabile. Fiindcă am vorbit de vremurile trecute, o amintire plăcută o am legată de ieșirile de pe Valea Sfârdinului, care dealtfel este minunată, acolo se află și cascada Bobot. Aceste deplasări erau necesare datorită lucrărilor care se executau în anii 80 la mina de uraniu, trebuind monitorizate toate aceste activități, cu potențial de afectare a sănătății locuitorilor comunei, prin intermediul cursului de apă care trecea prin proximitatea galeriei și se revărsa în pâraul Sfârdin. La aceste acțiuni, eu participam în calitate de medic, împreună cu alte autorități competente în monitorizare și evaluare a impactului cu comunitatea. Aceste momente erau unice, acolo în mijlocul și liniștea pădurii, departe de animația și zgomotul cotidian, momente pe care nu am putut să le uit nici până azi.

Referitor la implicare, evident că trebuie să con-

tribuim cu toții, unitar, la protejarea mediului înconjurător fiindcă el este casa noastră, și așa cum ne place să trăim într-o casă curată, la fel ar trebui să ne dorim să avem un mediu curat în jurul nostru. Totuși, ceea ce lasă de dorit este spiritul civic, implicarea și curajul de a lua atitudine în fața celor care nu respectă regulile de igienă, un aspect care din păcate nu este promovat sau încurajat suficient în societatea noastră.

- *Despre colaborarea dumneavoastră, care știm că este foarte veche și neîntreruptă, cu doamna asistentă Aglaia Giagim, foarte cunoscută comunității noastre, din Mehadia, datorită implicării sale active în problemele de sănătate a locuitorilor localității noastre începând cu foarte mult timp în urmă, alături de sora sa, doamna Nuța Prejneanu, care din păcate astăzi nu mai este printre noi, Dumnezeu să o odihnească în pace! Povestiți-ne, vă rugăm, când și cum a început, și cum se desfășoară ea astăzi?*

- Da, mă bucur mult că mi-ați pus această întrebare și îmi dați ocazia de a vorbi (*continuare în pag. 40*)

(*urmare din pag. 39*)

despre doamna Aglaia! Să știți că fără dânsa munca mea ar fi fost mult mai dificilă și poate nu ar fi fost aici la Mehadia, aportul dânsa este unul deosebit fără de care aș fi avut alte intenții privitoare la locul în care să-mi desfășor activitatea profesională.

Doamna Aglaia este și arhicunoscută de foarte multe generații dintre pacienții noștri și nu numai. Dânsa poate fi identificată în peisajul medical de la Mehadia, cu cei 52 de ani anteriori, acest răstimp fiind cel în care dânsa a desfășurat cu multă responsabilitate activitatea de asistență medicală la Mehadia, fiind foarte apreciată și respectată pentru munca dânsa, apreciere și respect pe care i le acord și eu în mod nemijlocit. (În completare, *doamna Aglaia ne destăinuie faptul că din iulie 1970, când și-a început activitatea la Mehadia, a asistat 6 medici, pe care ni-i și*

amintește în ordinea cronologică: stomatologul Maria Novăcescu, pediatrul Maria Grecu, dr. Topai, dr.

Cotârlă, dr. Rodica Ionescu, dr. Cornel Zah și apoi, neîntrerupt cu doamna doctor Mariana Tătucu)

- În încheiere, doriți să transmiteți ceva cititorilor noștri, între care cu siguranță sunt și mulți dintre pacienții dumneavoastră?

- Pacienților mei și cititorilor dumneavoastră, le transmit ceea ce le și doresc din tot sufletul: să fie sănătoși, să fie atenți cu viața lor punând preț foarte mare

pe sănătate, fiindcă aceasta este cel mai de preț dar oferit vieții, dar pe care ni-l putem oferi singuri. Ați observat că

oamenii își urează cel mai des sănătate, de ce credeți că fac acest lucru, de unde izvorăște acest sentiment? În primul rând din dragoste și grijă pentru cel căruia îi transmite urarea și în al doilea rând fiindcă știe că acesta este cel mai prețios dar al vieții: sănătatea. Viața este frumoasă atunci când suntem sănătoși!

- Vă mulțumim, doamna doctor! Și dumneavoastră să

fiți sănătoasă ca să puteți dăruia în continuare sănătate! Toate cele bune și să ne revedem sănătoși!

Mehadia, Gustar 2022,
Consemnează :

Constantin VLAICU,
redactor șef adjunct
„Cronica Mehadiei”

TOPLEȚ - ISTORIE ȘI LEGENDĂ

Localitatea Topleț, așezată pe Valea Cernei, într-un ținut mirific și încărcat de o istorie multimilenară, a avut în timpurile străvechi un rol important în istoria civilizației. Aici, ca în tot acest teritoriu, istoria se împletește cu legenda, cele ce miturile și tradițiile populare ne povestesc sunt confirmate de izvoare istorice.

Vechii geografi și istorici, apelând și ei la tradiții de dinaintea lor, ne spun că în regiunea de după Coloanele lui Hercule de la Istru, bogată în minereuri de aur, argint, aramă, fier, plumb, exista o emporie, târg, cu numele de Tartessos, uneori era denumit Tartessus, unde locuitorii se ocupau cu extragerea și prelucrarea metalelor și cu comerțul. Pentru fenicienii cu care au dezvoltat comerț, locul se numea Tarșiș. De Tartessos amintește și Suidas, iar de Tartesia vorbește poetul comic Aristophane, născut

pe la anul 444 î.e.n. Istoricul Nicolae Densușianu în monumentală sa lucrare „Dacia preistorică” ne spune că numirea autohtonă ar fi Certeș, pornind de la în-

Sfinxul de la Topleț
(SFINXUL BĂNĂȚEAN)

deletnicirile locuitorilor și de la faptul că grecii, după cum găsim scris la Pliniu cel Bătrân, îi spuneau Carteia.

Geografic, Tartessos se afla lângă apele Cernei „în apropiere de linia cea mare de comunicație a Daciei, Dierna-Tibiscum, o grupă

însemnată de munți poartă numele de Certeg” și este cam la jumătatea drumului dintre Mehadia și Orșova. În apropiere se află două înălțimi care sunt numite Rudina și Rudina-Mare, vechi toponime ce atestă că odată aici au existat mine. Multe localități metalifere se numesc Ruda, Rudina, Rodna, iar latinescul rudus, r a u d u s , r o d u s însemna bucată de metal, de unde în românește, numele de rudari, adică, băieși, muncitori în mină. La Topleț au fost descoperite și cele mai vechi urme ale unui cuptor de topire a metalelor, acești meșteșugari fiind numiți și țopi sau telchini.

Identificând Tartessos cu satul Topleț, Nicolae Densușianu are în vedere tradițiile populare despre Iovan Iorgovan, care sunt legate de el, dar face apel și la ceea ce ne spun izvoarele antice. Astfel, Apollodor din Atena arată în scrierile (*continuare în pag. 42*)

(*urmare din pag. 41*)

sale, că a existat în vechime lângă Topleț un vad peste „râul cel sălbatic și periculos”, Cerna, și pe aici a trecut Hercule cu cirezile furate de la Geryon din insula Erythia (Rușava, Orșova de azi). Aici, la Topleț se pot vedea niște stânci „care se întind până în albia râului” și care prezintă o asemănare uimitoare cu urmele de om, de cai, boi și câini- spune Densușianu, care a venit de două ori în anul 1889 pentru a examina aceste vechi și cunoscute vestigii preistorice. „Dar e foarte greu a decide, dacă ele au fost formate de natură sau de mâna omului, ori dacă ele sunt întru adevăr mărturii ale unor timpuri geologice îndepărtate”. (Nicolae Densușianu).

Desigur că această legendă a eroului atlant Iovan Iorgovan își are originea în cultul lui Hercule, despre care amintește și istoricul lui Alexandru cel Mare, (însoțitorul său în expedițiile organizate), Arrian din Nicomedia. El ne spune că Hercule era zeul titular din regiunea Cernei, foarte adorat la Tartessos ca Hercules Invictus, Hercules Sanctus

sau Hercules Salutiferus- (în lucrarea sa „De expeditione Alexandri”).

De satul Topleț se mai leagă încă o tradiție populară „ce se pare a fi numai un rest din legenda vechiului Tartessos”, afirmă Densușianu. Dacă legenda spune că Iovan Iorgovan, urmărind balaurul și ajungând în apropiere de Topleț, aude un cântec duios de fată și fermecat de frumusețea lui uită de balaur, și-i cere Cernei să-și înceteze vuietul pentru a-l asculta, promițându-i o mreană de argint, apoi de aur, izvoarele istorice ne vorbesc despre „muraena Tartessia” sau „mreana de Tartes”. Se pare că la fastuoasele banchete ale aristocraților romani, era la mare cinste acest pește de la Topleț, mreana. Pe o medalie, a cărei proveniență nu se cunoaște și poartă numele Tartes, apare ca o emblemă a acestui vechi oraș, un spic de grâu și un pește, desigur o „muraena Tartessia”. Descrierea se găsește în lucrarea lui Mionnet cu titlul „Description de medailles antiques”.

Toplețul de azi se poate mândri cu istoria sa

străveche, pentru că Tartessos a avut nu numai un rol important din punct de vedere industrial și al comerțului, dar a jucat și un rol politic. Herodot amintește de un rege al tartessienior, de pe la mijlocul sec. al VI-lea î.e.n., al cărui nume era Arganthonius, foarte bogat, celebru pentru avuția sa și pentru că a domnit 80 de ani. Se spune că a trăit 120 de ani și a avut relații foarte amicale cu phocienii din Elada, acolo unde știm că se afla oracolul și templul de la Delphi, întemeiat de hiperboreenii de la Istru.

Miturile și legendele noastre românești nu sunt niște povești absurde. Ele conțin informații prețioase din trecutul nostru istoric, ele sunt „expresia cea mai sublimă a celor mai sublime adevăruri, ele sunt cea dintâi istorie a omenirii”-(A. Wollheim).

Constanța Sylvia Hârceagă
UZPR – Filiala „Valeriu
Braniște” – Timișoara

Bibliografie

Nicolae Densușianu, Dacia Preistorică, Editura Obiectiv, Craiova, 2007

MEREU ÎN OPOZIȚIE

Ștefan Blidariu

Mereu în opoziție

Eram doi tineri care terminau o facultate și care căutau un loc de muncă, eu absolvisem Facultatea de Mecanică și Daniel, soțul meu, Facultatea de Mecanică Agricolă în frumosul oraș Timișoara. Ajunși acasă, la Topleț, județul Caraș-Severin, comuna în care am copilărit și pe care o iubeam enorm, am hotărât să ne căsătorim și să ne gândim încotro să o luăm, pe ce drum? Să rămânem în Timișoara? Să ne orientăm în jur, Severin, Herculane, Topleț? Trăiam timpuri grele, fabrica din Topleț era pe ducă, cam totul devenea trist și gri, degeaba aveai liniștea că ai unde să dormi, că ai familia lângă tine, dacă nu ai bucuria că vrei să faci ceva în viața ta, să îți câștigi existența, atunci pentru ce ai învățat atâția ani?

Îmi părea rău că trebuia să mă desprind de locurile dragi, atât de frumoase, de iubitul Iorgovan cu mirosul lui de liliac, de Cerna care mi-a răcit sufletul din mine cu apa ei de gheață, dar mai ales de cei dragi, mi-aș fi dorit din toată ființa mea să lucrez acolo, dar, din păcate, distrugerea a pus stăpânire pe imensa fabrică, odată diamant pentru localnici. Nu am stat mult pe gânduri că îngerul nostru păzitor a apărut, trimis de Dumnezeu, avea și nume, Ștefan Blidariu, într-o frumoasă zi de toamnă acest domn, plecat și el în lume, ne-a întins pur și simplu mâna, iar noi am pornit pe drumul Lugojului, acolo unde ne aștepta o nouă viață. Totul a fost foarte repede, mama distinsului domn, mama Anica, cum îi spunea toată lumea din Topleț, o femeie cu ochi strălucitori și foarte credincioasă, a trecut pe strada noastră, așa cum trecea de obicei, și din vorbă în vorbă cu bunica mea, Maria, a aflat că suntem în căutare de serviciu, nici nu a stat pe gânduri și a acționat, i-a spus fiului său de noi, acesta fiind director la S.C. AGROMEC S.A. Lugoj și nu a durat mult că am pășit pe meleagurile lugojene, domnul director Ștefan Blidariu angajându-l pe Daniel, era toamna lui

1998 ... Toate sunt în mâinile lui Dumnezeu, mai ales viețile noastre, nimic nu este întâmplător, am ținut minte toată viața cuvintele lui mama Anica atunci când mergeam în vizită la ea: "Copii, Bunul Dumnezeu hotărăște pentru noi, trebuie doar să-i urmăm calea." Și mare dreptate a avut această femeie micuță, foarte harnică, plină de viață și bucurie, bună și înțeleaptă, dar nu poți să faci bine dacă nu ai înțelepciune. Este foarte important să ai parte de o pornire în viață, așa cum am avut noi, să primești un loc de muncă și un loc unde să dormi, amândoi am prins mâna trimisă de bunul Dumnezeu și viața noastră a fost luminată de frumusețea orașului Lugoj. Astăzi, după 24 de ani, am citit cu emoții mari, foarte mari, cartea "MEREU ÎN OPOZIȚIE" scrisă de binefăcătorul nostru și am trăit clipe ce nu pot fi spuse în cuvinte, de câteva ori m-am întrebat: cum au trecut atâția ani? Pe parcurs ne-am schimbat mai multe locuri de muncă, ne-am mai întâlnit prin oraș cu domnul director, fiecare cu fericirile sau greutățile vieții, cu ajunsuri sau neajunsuri, însă de fiecare dată când îl întâlneam pe îngerul păzitor aveam în mine bucurie și recunoștință, chiar dacă vorbele și gesturile mele nu le arătau, dar (continuare în pag. 44)

(urmare din pag. 43)

eu cred că el știa acest lucru. Cartea a fost ca o baie în apă rece, parcă m-a aruncat cineva în Cerna și m-a scos pentru a mă arunca din nou și din nou... Cum poate un om să treacă prin atât de multe etape ale vieții și să îi rădă ochii după zeci de ani de muncă, zbatere, realizare sau eșec, mă gândesc că numai cu voință nemăsurată și pricepere, curaj și iubire cu dorința de libertate, de a avea un trai decent într-o țară normală, așa cum spune în carte: de la pionierul de ieri care nu putea sărbători Crăciunul, Paștele, decât pe ascuns, la utecistul de mai târziu ce era pedepsit dacă trimitea o scrisoare în lumea liberă cerând o melodie preferată, apoi la tânărul specialist obligat să lucreze acolo unde stabilea partidul, la directorul de mai târziu ce era planificat să fie o marionetă în mâinile puterii, el opunându-se în fiecare clipă, ființa de astăzi a cărei dorință de a realiza ceva s-a împlinit, un copil care a crescut pe malurile Cernei, pe dealurile Toplețului înmiresmate și a simțit bucuria locului, a iubirii părinților și bunicilor, un copil care a absolvit un liceu, apoi a devenit inginer, s-a realizat profesional în sistemul comunist, dar mai ales în cel după 1989, astăzi fiind cel care încearcă să-și păstreze principiile și verticalitatea, dar numai așa poți să răzbați în toate momentele vieții.

De ce în opoziție? Românul

care s-a născut în același loc divin în care m-am născut eu, Ștefan Blidariu, "la margini de imperii", omul care spune cu lux de amănunte despre "primele amintiri", dar și despre "zile fără nori", apoi unicitatea bunicilor, perioada în care era izolat de tradiții și biserică, sovietizarea satului românesc, această ființă crescută în respectul pentru muncă, student fiind i se părea firesc să păzească vacile satului atunci când le venea rândul, nu avea fasoane sau prejudecăți, a devenit elev la liceul din Orșova, tânără speranță... un copil normal, sportiv, descurcăreț, ajuns student în Timișoara, bursier la politehnică, demn și interesat de lucruri importante, eliminând cu desăvârșire intrarea în partid, ba mai mult, în conflict cu el, repartizat în Oltenia, apoi în Banat, mereu cu gândul la Toplețul iubit și la fabrica din sat, promovat, retrogradat, iubit de unii, dușmănit de alții, ajuns director cu forțe proprii în Bozovici, foarte bogat cu cei doi copii Bogdan și Cora, lumina ochilor, cu o soție iubitoare, deosebit de frumoasă, tipul demn care a intrat în conflict cu securitatea, cu tovarășii de la partid, și nu cu oricine, adjunctul lui Ceaușescu-Constantin Dăscălescu, spunându-i sincer și la subiect atunci când a fost apostrofat de acesta despre pierderile la treierat: "Nu trageți concluzii din mașină, eu vă invit în lan, să verificăm dacă are pierderi vreo combină..." Și iarăși o nouă

viață, un alt oraș, de data aceasta era Bocșa, acolo unde într-adevăr erau acei specialiști ai epocii de aur, colegi minunați, multă muncă în vremuri cu oameni care sufereau din cauza partidului, cu secretari de partid ce se perindau prin birouri și dădeau ordine peste ordine, mulți scăpați de sub control... Doamne Dumnezeule, am obosit citind, dar nu fizic, ci psihic, pentru că am intrat pur și simplu în pielea acestui personaj trecut prin atâtea încercări, vremuri ciudate, până la urmă satisfacții, știind traiul din perioada comunistă, mă întreb: Cum a rezistat acest om? Cum a mers mai departe? Oare cât poate să ducă o ființă pentru a păstra neatinse cinstea, omenia și respectul? Poate că și sportul și-a spus cuvântul în cariera sa de profesionist, fiind un fotbalist foarte bun a înțeles că și cariera poate să dribleze cu viața și să dea gol în poarta viitorului, așa că am încercat să nu mai pun la suflet continuarea cărții pentru a ajunge la final, greu, dar am reușit, am avut emoții și trăiri extraordinare. După norii negri a venit soarele pe strada haiducului de la Topleț, în judecată cu primul secretar, comandamente, analize, raportări, apoi conflictul cu președintele Iliescu, arestări, socialismul luminos, dar friguros, în sfârșit a apărut luminița de la capătul tunelului când milioane de români au strigat din suflet: "Nu vă fie frică, *(continuare în pag. 45)*

(*urmare din pag. 44.*)

Ceaușescu pică!” După multe încercări, realizări, lupte cu oameni supuși partidului și nu numai, Ștefan Blidariu ajunge primar la Bocșa unde are foarte multe realizări, era iubit de localnici, aici avea și o afacere proprie care mergea destul de bine. A avut ocazia să rămână în Franța, împreună cu familia, primarul din La Valette-du-Var, Jacques Roux, i-a oferit tot ce are nevoie, dar sufletul de român nu a putut face acest pas, spunând și demonstrând că și în țara ta poți să reușești financiar dacă muncești și îți păstrezi linia demnității. Ajuns Director la Camera de Comerț și Industrie Caraș-Severin, inginerul a înțeles că la întâlnirile cu oamenii de afaceri străini, dornici să investească în țara noastră se puneau bazele unor colaborări utile, se spuneau vorbe frumoase, existau dorințe reale de colaborare de ambele părți, dar putea oricine să constate cu ușurință că ușa fratelui sărac-țara noastră, era închisă pentru investitorii străini. Și din nou în agricultură! Acum, Ștefan Blidariu ocupa un loc în biroul sediului Combinatului Agroindustrial Caraș din Berzovia, cu toate că cu ani în urmă a refuzat să ajungă aici. Obişnuit cu plecările, mutările, nici aici nu a fost să fie să rămână pentru că soarta l-a adus la Lugoj împreună cu familia, ca director AGROMECA Lugoj S.A. care avea o situație economică

precară, pentru mulți era o luptă cu morile de vânt să pună pe picioare această societate, dar pentru luptătorul, inventivul, puternicul urmaș al lui Iovan Iorgovan din Toplet a fost o altă încercare, trebuia privatizare sau lichidare! Așa cum autorul spune în epilog: Viața merge înainte! Într-adevăr, acest sentiment l-am avut în mine la fiecare pagină citită din carte, parcă îmi șoptea în ureche haiducul vremurilor grele, ciudate, aceste cuvinte: viața merge înainte, nu te da bătut, suntem pe pământ cu un scop, nimic nu se poate realiza fără muncă, și mai ales fără credință, după vorbele lui mama Anica: ”Dumnezeu îți arată calea, tu nu trebuie decât să o urmezi”. Și așa a fost mereu în viața fiului său, Ștefan Blidariu, omul care credea cu fanatism că totul este posibil și realizabil, tânărul crescut în spațiul mirific de pe malul Cernei, românul înțelept dotat cu luciditatea clipei, așa cum spune chiar el la finalul cărții și mai spune că:

”Anii nenumărați de muncă încununăți de realizări și neîmpliniri uneori, au acum probabil un bilanț pozitiv. La ceas de cumpănă, constat că nu am trăit degeaba și am lăsat permanent o urmă după mine, un proiect realizat, o hală sau o cantină construită undeva sau doar un loc de bună ziua ... dincolo de oricare alt lucru, contează la ceas de amurg să poți privi liniștit în urmă și mai ales să nu regreti

nimic ... treptat, munca mea, va avea un rod, iar copiii și nepoții mei vor continua lucrarea și se vor bucura de fructul agoniseli făcute prin muncă, un dram de înțelepciune și mult ajutor din partea lui Dumnezeu. Până atunci însă viața merge încă înainte, iar eu mai am de lăsat urme în praful amintirilor ...

”

MEREU ÎN OPOZIȚIE, această carte m-a făcut să colind din nou în istoria epocii comuniste, cu bune și rele, am intrat în tabloul copilăriei, mi-am pipăit destinul, însă ce m-a uimit cel mai mult la autor este exactitatea cu care își scrie memoriile, importanța acelor vremuri ce scriu cu litere grele sufletești o viață de om, un sens, unele momente le-am rețut, e drept că sunt puține, însă am aflat lucruri care trebuie să rămână în istoria acestui popor, unele să nu se mai repete, altele să fie exemplu pentru societatea de astăzi pierdută parcă printre anotimpuri, cuvintele inginerului m-au făcut să înțeleg mai bine aceste vremuri de demult, dar am și primit aripi să zbor pe bolta unui curaj nebun de a înfrunta viața, cartea merită să fie citită, în special de tineri, pentru a cunoaște cât de cât trecutul poporului nostru.

Felicitări, domnule director Ștefan Blidariu!!!

Maria ROGOBETE -
Membru U.Z.PR. -
10.09.2022

STELUȚA BAROMETRU

În clasificarea lumii vii se disting 5 regnuri, între care regnul FUNGI (ciupercile) formează al treilea mare regn al organismelor eucariote alături de, Regnul *Animalia* și Regnul *Plantae* cu peste 100.000 de specii cunoscute. Aceste organisme sunt sedentare, ca și plantele, la care au fost incluse de mult timp, dar nu pot practica fotosinteză. Prin urmare, ele trebuie să se hrănească ca animalele prin asimilarea substanțelor organice (heterotrofie), pe care însă le absorb din mediu

într-o formă dizolvată. Conform cunoașterii actuale, ciupercile sunt mai strâns legate de animale decât de plante.

Importanța ciupercilor în natură este ușor de constatat, unul dintre cele mai importante fiind cel sanitar, care descinde din implicarea lor (alături de bacterii) în descompunerea materiei organice. Fără ciuperci, substanțele nutritive din lumea vie s-ar întoarce în sol cu întârziere sau cu o dificultate mai mare. Al doilea lucru care trebuie

spus este că multe dintre plantele care ajung pe mesele noastre sunt direct dependente de ciuperci. Acestea din urmă formează

Steluța barometru (*Astraeus hygrometricus*) Foto: Constantin VLAICU

asociații sub formă de micoriză cu rădăcinile plantelor. Specialiștii apreciază că o scădere drastică a ciupercilor în natură ar putea avea printre efecte secundare instalarea foametei. Nu în ultimul rând, pentru om ciupercile reprezintă o valoroasă sursă de hrană. Chiar dacă reprezintă o mică parte din alimentație, luate ca atare, în vremurile noastre intră și în alcătuirea altor alimente sau chiar băuturi. Printre acestea se numără: brânzeturile,

berea și vinul, pâinea, anumite produse din soia.

Descoperirea antibioticelor a fost una dintre cele mai revoluționare lucruri care au marcat medicina modernă. Penicilina, poate cel mai uzual antibiotic din lume, este obținută dintr-o ciupercă numită *Penicillium*. Multe alte ciuperci produc substanțe antibiotice utilizate pentru a ține sub control bolile.

Datorită conținutului lor bogat în proteine, polizaharide, aminoacizi, vitamine, minerale, beta glucani și alte microelemente active, în multe clinici din Japonia și China, ciupercile medicinale sunt utilizate cu rol adjuvant în terapiile complementare ale unei game variate de afecțiuni.

În continuarea acestui articol vreau să prezint cititorilor noștri o ciupercă mai puțin obișnuită, care poate să vă fi apărut în față, însă nu i-ați dat nici o importanță și ați trecut nepăsători pe lângă ea, sau dimpotrivă, din nefericire ați distrus-o, fără a-i (continuare în pag. 47)

(*urmare din pag. 46*) jându-l pentru a nu fi mâncat de melci sau alți prădători. *Astraeus hygrometricus* are un aspect de sferă moale la exemplarele tinere. La cele mature putem observa forma caracteristică de stea. Sporii acesteia sunt de culoare maro-roșcat.

Astraeus hhygrometricus - *Steluța barometru*, sau *Steaua Pământului*, cum mai este numită, este o ciupercă care este recunoscută ca una dintre minunile pământului.

Referitor la denumire, *hygrometricus* derivă din grecescul "*hygros*" (ud) și "*metron*" (măsură), iar dacă le unim, acestea semnifică așadar "măsurător de apă". Motivul pentru care ciuperca a fost numită astfel, se datorează faptului că aceasta reacționează la conținutul de umiditate din aer și se deschide sub formă de stea, asemeni unui barometru care răspunde la fluctuațiile presiunii atmosferice.

Când vremea este foarte uscată, stratul superior se contractă și se închide peste sacul sporifer, prote-

jându-l pentru a nu fi mâncat de melci sau alți prădători. *Astraeus hygrometricus* are un aspect de sferă moale la exemplarele tinere. La cele mature putem observa forma caracteristică de stea. Sporii acesteia sunt de culoare maro-roșcat.

Deși este foarte răspândită pe glob, o găsim concentrată în principal în China, India, Laos, Thailanda de Nord, Turcia și Argentina. La noi este destul de rară de aceea se recomandă protejarea acesteia pentru a nu duce la dispariția ei.

Din fericire, *Steluța barometru* este prezentă și la noi la Mehadia, prezența ei am observat-o pe dealul nostru Srăjoț, unde am făcut și captura foto prezentată în ilustrația de mai sus. De aceea iubitorilor de drumeții, dar nu numai, tuturor celor care întâlnesc această ciupercă, le recomand să o observe, să se bucure admirându-i aspectul său interesant, să o immortalizeze pe cadru foto, așa cum am procedat și eu, apoi să o lăsăm să-și joace rolul ei, atribuit de Dum-

nezeu, pe această minunată scenă dăruită omului care este NATURA.

Știați că ciuperca *Astraeus hhygrometricus* este folosită în medicina tradițională chineză ca agent hemostatic, praful de spori fiind aplicat extern pentru a opri sângerarea rănilor, pentru a reduce degerăturile, praful de spori amestecat cu uleiul de semințe de muștar fiind folosit ca unguent împotriva arsurilor, aceasta este o delicată tradițională în sud-vestul Indiei fiind gătită (fiartă) în stadiul tânăr?

Constantin VLAICU

Bibliografie: Wikipedia și <http://www.gradinamea.ro/>

PĂDUREA ȘI VIAȚA

O realitate din ce în ce mai evidentă este că pădurea constituie cel mai valoros producător de marfă și de beneficii aduse vieții de pe Pământ. Putem spune chiar mai valoroasă decât petrolul, sau orice altă resursă naturală, datorită atât a multitudinii produselor, derivate din această bogată resursă naturală care este pădurea, cât și a prețiosului aport adus la menținerea vieții și a calității ei. De aceea, pe bună dreptate, ea este numită și „**aurul verde al Pământului**”.

Cum spuneam, pe lângă calitatea importantă de producător de mărfuri, pădurea are un rol major în menținerea biodiversității și a calității vieții. Jumătate dintre speciile de animale și plante din lume se bazează pe arbori ca habitat, pădurile conținând aproximativ 75% dintre speciile de păsări, 68% dintre speciile de mamifere și până la 10 milioane de specii de nevertebrate. De asemenea, fructele produse în copaci, constituie peste 50% din totalul fructelor consumate. În această ultimă situație alăturăm arborilor, copacii și pomii fructiferi, chiar dacă nu formează o pădure, însă îi putem include în totalul vegetației verzi care

contribuie în aceeași măsură la contribuția de biomasă și la menținerea biodiversității și a unui echilibru în natură. O altă latură pozitivă este protejarea tuturor fenomenelor naturale proprii ciclului apei în natură și a celorlalte elemente care contribuie la întregul mecanism de menținere a vieții pe Pământ. Nu în ultimul rând, pădurile asigură 50% din stocul de carbon din lume, și contribuie în cea mai mare măsură la absorbția dioxidului de carbon, respectiv a 8,9% din totalul emisiilor de gaze cu efect de seră, unul dintre cele mai poluante elemente produse de activitatea omului. În acest context, schimbările climatice, a căror efecte le simțim tot mai puternic, cauzate de activitățile poluante ale omului, găsesc un puternic mecanism de combatere în acest complex de beneficii ce pădurea le oferă cu atâta generozitate. Luându-se în considerare aceste aspecte, toate politicile de mediu sunt direcționate astăzi din ce în ce mai mult în acest sens, întocmindu-se diverse strategii în care gestionarea durabilă a pădurilor pentru perioada anilor viitori, reprezintă unul dintre capitolele importante. O astfel de strategie este

„**Strategia UE pentru păduri pentru 2030**”, care este una dintre componentele emblematice ale „**Pactului verde european**”. Prezentată de Comisia europeană în iulie 2021, această strategie se bazează pe Strategia UE privind biodiversitatea și constituie o parte esențială a eforturilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % până în 2030.

Câteva dintre măsurile propuse includ: promovarea gestionării durabile a pădurilor, acordarea de stimulente financiare proprietarilor și administratorilor de păduri pentru a adopta practici ecologice și sporirea dimensiunii și a biodiversității pădurilor, inclusiv prin plantarea a 3 miliarde de arbori noi până în 2030, promovarea silviculturii durabile la nivel mondial.

Cu alte cuvinte, viitorul pădurilor va fi indisolubil legat de aceste politici, care vor trebui să pună pe primul plan punerea în funcțiune a tuturor mecanismelor de reducere a efectelor negative ale poluării și implicit acțiuni concrete de protejare, conservare și dezvoltare a suprafețelor împădurite.

**Inginer silvic,
Constantin VLAICU
Mehadia, iulie 2022**

In memoriam, Liviu Groza (10 iulie 1932- 23 septembrie 2017)

In acest peisaj autumnal se cuvine să ne amintim de cel ce a fost colonel Liviu Groza. Iacătă în 23 septembrie, luna aceasta, s-au împlinit cinci ani de când reputatul istoric și om de cultură a trecut la Domnul. Cu peste zece ani în urmă, l-am cunoscut pe domnul colonel Liviu Groza, mă aflu în procesul documentării cu privire la satul Pârvova. Era într-o zi de octombrie și țin minte că era brumă deasă. Cu emoție și sfială m-am prezentat la casa dânsului din Caransebeș, m-a primit cu căldură invitându-mă în universul său. M-am prezentat și l-am rugat să mă ajute cu ceva hărți, privind compania Petnic, companie din care făcea parte satul Pârvova, la anul 1773. M-a invitat în camera sa de lucru capitonată cu cărți, manuscrise și hărți, iar preț de câteva ore am avut senzația că mă găsesc în Rai. A urmat un schimb de lucrări și o perioadă lungă de colaborare fructuoasă, până în momentul când Dumnezeu a hotărât ca el să activeze în

oștile cerești.

Din lunga colaborare cu dânsul o să aduc la cunoștința publicului încă două întâlniri ce au rămas întipărite în sufletul meu. Prima a fost în data de 7 aprilie 2013, atunci l-am rugat să-mi organizeze lansarea cărții „Traian Topliceanu - viața și activitatea”, la Liceul Traian Doda din Caransebeș, dat fiind faptul că dl. Groza a fost printre preferații profesorului Topliceanu. Cu sprijinul dânsului am reușit să realizez această lansare exact în sala de clasă, unde profesorul Topliceanu i-a fost diriginte. O a doua întâmplare rămasă întipărită în inima mea a fost atunci, când l-am rugat să-mi facă o recenzie la lucrarea respectivă. Din această recenzie reiese faptul că a fost entuziasmat pentru că respectiva lucrare a fost dedicată fiului meu. Iată cum descria dânsul acel moment: Autorul dedică prezenta carte fiului său Ionuț Țunea, fapt ce m-a îndreptățit să cred că avem în față un moment crucial de transmitere a ștafetei istorice și culturale, generației care îi urmează.

Așa l-am cunoscut pe omul, militarul și istoricul Liviu Groza.

Cât privește viața sa, ce se mai poate adăuga atunci când mari oameni de cultură bănățeni au prezentat viața și opera istoricului Liviu Groza. Cu plecaciune prezentăm și noi câteva date biografice pen-

tru posteritate. Așadar, se naște la data de 10 iulie 1932 în orașul Caransebeș, cu rădăcini adânci în vestita familie a generalului erou Moise Groza din comuna Obreja. Școala primară o face la Caransebeș, acolo unde a urmat și cursurile liceului Traian Doda. La vestitul liceu din Caransebeș a fost coleg printre alții, cu prozatorul Sorin Titel, cu omul de știință și politicianul Trandafir Cocărlă, cu inginerul Simion Boarnă, fost primar al Orșovei, s.a.m.d. Mai târziu glasul sângelui strămoșesc strigă în sufletul său, astfel domnul Liviu Groza îmbrățișează cariera militară, devenind un ofițer iubit de subalternii săi, asemenea generalului Ioan Dragalina, pentru care avea o mare stimă.

Mai târziu a urmat cursurile Facultății de Istorie, fapt ce l-a ajutat să se dedice mai profund studiului istoriei militare. *(continuare în pag. 50)*

(urmare din pag. 49)

Acum îi cunoaște pe oameni de cultură Constantin Daicoviciu și Radu Vulpe, aceștia fiind cei care i-au călăuzit pașii spre pătrunderea tainelor istoriei. În anul 1989, cu ajutorul fostului său coleg Trandafir Cocârlă, studiază în arhivele de război de la Viena și Budapesta, iar de acolo se întoarce cu o serie de documente pe care le publică în peste 30 de lucrări, 10 dintre ele denumite „Restituiri istorice”. A semnat peste 60 lucrări, una mai valoroasă decât alta prin conținutul lor

profund documentat și prin veridicitatea datelor. Dintre acestea o mare parte vorbesc despre militari și regimente, iar o altă parte vorbește despre orașul drag inimii sale, Caransebeș. A scris biografiile mai multor generali din Banat, face portretele revoluționarilor pașoptiști, scrie despre Regimentul româno-bănățean nr.13, descrie viața socială din orașul de pe Timiș și Sebeș, și nu în ultimul rând descrie chiar semnificația ornamentelor și a stemelor de pe edificiile din Caransebeș, lucru mai puțin cercetat în lucrările altor istorici. Nu în cele din urmă, a mai scris despre războaiele austro-otomane de pe teritoriul bănățean.

A ținut numeroase conferințe și expuneri în cadrul unor simpozioane, a avut interviuri la radio și televiziune, toate acestea au fost pentru cunoașterea cât mai profundă a trecutului nostru și pentru culturalizarea semenilor lui. A

colaborat cu diverse reviste din țară și străinătate, unde a publicat peste 100 de articole, majoritatea lor au avut ca temă aspectul militar. Astfel de articole ieșite din condeiul istoricului Liviu Groza găsim în reviste de prestigiu precum: Magazin istoric, Banatica, Foaia Diecezană sau Colocvii Bănățene. Apoi a mai colaborat cu ziarele România Liberă, Timpul și Renașterea bănățeană.

Am încercat să prezint succint câteva aspecte din viața și activitatea dl. Liviu Groza. Nu mi-am propus să analizez conținutul cărților scrise de dânsul, fapt ce m-ar depăși, m-am rezumat însă să aștern câteva gânduri ce se vor amintiri emoționante peste ani și ani.

Încă de când l-am cunoscut, i-am purtat o caldă admirație și o profundă recunoștință. Admirație pentru trăirea sa ca oștean al armatei române - dat fiind faptul că eu însumi sunt oștean - unde a împletit armonios meseria armelor cu istoria, iar recunoștință pentru multitudinea de date oferite, cât și pentru îndemnul spre cercetare continuă, pentru a trăi și dincolo de moarte.

Domnul Liviu Groza era un orator desăvârșit, avea o elocvență nedisimulată în a mânui cuvântul. Când începea cuvântarea, ochii lui începeau să strălucească tainic, apoi o lacrimă caldă brazda obrazul său, vocea sa altădată autoritară și hotărâtă căpăta inflexiuni catifelate. Aceste lucruri trădau trăirea sa profundă, atunci când vorbea despre înaintașii săi.

Prin activitatea sa de istoric, omul Liviu Groza poate fi socotit un Magister al istoriei bănățene. Personalitate marcantă a culturii bănățene, prin lucrările sale scoate în evidență evenimente și fapte de mult uitate, apoi datorită cercetărilor din teren și din arhiva vieneză, domnul Groza a reușit să de-a tiparului lucrări istorice de certă valoare documentară, neegalată până în prezent. Vrednic urmaș al generalilor Moise Groza, Ioan Dragalina sau Mihail Trapșa, cât și datorită operei sale, colonelul Liviu Groza poate fi așezat în Panteonul cultural al Banatului. Urmând principiul profesorului său, a știut că valoarea socială și spirituală a omului constă în multitudinea de activități executate peste cadrul profesiei sale. Fiind consecvent acestui principiu, ajunge ca elevul să-și depășească magistrul, trăind după propriul său principiu: „am muncit toată viața pentru a trăi și după moarte”.

Aceste rânduri au fost scrise cu sufletul și din suflet, așa cum a fost îndemnul dl. Groza, în autograful primit de la dânsul, în data de 15 martie 2014: să lupti cu sufletul și din suflet pentru ca personalitățile care au luptat pentru împlinirea unui ideal „România Mare” să nu fie uitate cât va dăinui neamul românesc.

Vie să-i fie pomenirea și veșnică pomenirea !

HONORIS ET REVERENTIA !

Gheorghe Țunea - Pîrvovanu

SEMNIFICAȚII ALE MUNCII REFLECTATE ÎN MENTALUL RURAL DE IERI ȘI AZI

Forma fundamentală de manifestare a omului în mediul său de viață, fără îndoială, o reprezintă activitatea sa cotidiană, desfășurată cu un anumit scop, contribuind la rutina vieții sociale, specifică ființei umane. Datorită impactului muncii în devenirea istorică a omului, de-a lungul timpului, problematica acesteia a cunoscut abordări multiple, care au dat naștere unor ample confruntări de la cele teoretico-științifice la cele doctrinar-ideologice.

Dar ce este munca? De ce muncim?

Aparent simple, asemenea întrebări aplicate, sub forma studiului de caz, unui eșanțion de persoane¹ diferențiate prin vârstă, nivel de școlarizare, ocupații/profesii, provenite din aceeași comunitate, generează o varietate de răspunsuri individuale, care sumativ-interpretativ, pot configura mentalități colective. Astfel, printr-un exercițiu sociologic empiric, pătrundem în universul muncii cunoscut, nu de filosofi sau personalități recunoscute, ci de oamenii unei comunități rurale². În acest fel, discursul istoriografic recuperează nu doar formele simple de înțelegere a muncii, dar și definiții noi, termeni juridici, legislativi, chiar expresii poetice, cu reverberații metaforice. Întrebările folosite în timpul cercetării au provocat subiec-

ții să se raporteze la muncă, pornind de la experiențele proprii, ceea ce firește conduce la reflecții și autodefiniri referențiale. Acestea, așezate apoi în paradigma unei interpretări secvențiale, ne oferă o perspectivă temporală, filosofică, asupra muncii, mult mai largă și mai generală. De pildă, indiferent de vârstă, pentru cei mai mulți, menirea muncii echivalează cu un „rost”, „o cale de împlinire”, „o împlinire a rolului vieții”, chiar dacă sensul muncii oscilează între „necesitate” și/sau „plăcere”. Pentru o interpretare de ansamblu a opiniilor respondenților, devin relevante două tendințe apreciative față de muncă: *munca-sens al vieții-versusmunca-sanctiune divină pentru păcatul original*. Prin urmare, unii consideră că „Munca este nadejdea omului, munca-i sfântă pentru om...” (L.I.)³, „Munca înseamnă existență (S.B.)”⁴, în timp ce alții o asociază cu: „o pedeapsă de la Dumnezeu” (B.I.)⁵. Alte răspunsuri nuanțează semnificațiile muncii, prin profunzime și rafinament personal: „Omul muncește pentru existența lui, căci așa a fost hotărârea lui Dumnezeu dintr-un început: în sudoarea frunții tale îți vei câștiga pâinea ta. (Facere 3,19), iar munca trebuie împlinită cu rugăciunea: „ora et labora” (roagă-te și muncește)(...) Munca este capacitatea omului de a-și câștiga cele necesare pentru a exista ca

ființă. Și când spun ființă mă refer la cele două părți ale omului, trup și suflet, de aceea munca se percepe ca fiind necesară atât pentru trup, cât și pentru desăvârșirea sufletului” (B.S.)⁶; „despre muncă eu cred că este cea mai bună cale de împlinire, iar lenea este un păcat”⁷ (B.M.).

În cadrul analizei interpretative a opiniilor exprimate cu ocazia acestui studiu, se remarcă o abordare interesantă în ceea ce privește relația afectivă a omului față de propria activitate. Din analiza pe verticală a răspunsurilor se poate spune că atitudinea s-a schimbat de-a lungul timpului, că a suferit anumite mutații în comportamentul și modul de gândire al generațiilor. Majoritatea dintre participanții la studiu afirmă că etosul muncii echivalează cu o moștenire de familie. Fiecare recunoaște că a fost îndrumat de părinți și bunici către o viață bazată pe muncă și la rândul lor continuă să transmită această învățătură.

Vorbind despre atitudinea generațiilor față de muncă, se poate spune că cei născuți în perioada anilor 1920-1950, și-au asumat truda ca pe ceva ce face parte din rostul existenței lor, fapt pentru care, chiar se poate vorbi despre un cult bazat pe dragostea față de muncă. Deși, unii dintre cei chestionați sunt de părere că nu s-a schimbat nimic în (continuare în pag. 52)

(*urmare din pag. 51*)

gândirea colectivă față de muncă, pentru că, spun ei, *până la urmă toți muncesc*, totuși majoritatea celor care au răspuns la întrebarea „Credeti că s-a schimbat ceva în concepția colectivă despre muncă?”, indiferent de categoria de vârstă sau de cea profesională/ ocupațională, au considerat că, în timp, au avut loc schimbări conceptuale determinate de dinamica societății și de nevoile individuale ale membrilor colectivității: „*Omul actual nu mai muncește din dragoste pentru munca sa, ci a intervenit în mare măsură ideea rentabilității muncii. Auzim tot mai des expresia: Nu se mai merită, adică omul începe tot mai des să își facă niște calcule, iar la sfârșit să vadă profitul. Dacă înainte omul muncea din dragoste pentru muncă, acum apare tot mai des ideea profitului*”⁸(B.S.).

Un rol important în stabilirea bornelor, care orientează evoluția comportamentului colectiv în privința muncii, îl reprezintă cursul istoric, impactul acestuia la nivelul profund al societății. Spre exemplu, o schimbare semnificativă a atitudinii față de muncă a avut loc după al doilea război mondial, când România a trecut de la monarhie la comunism: „*În timpul cât o fost regele veneau oamenii de la cosât, femeile de la săpat, veneau, cântând; era bucurie între oameni; în timpul comuniștilor, nu s-au mai auzit cântecele*”⁹(S.B.); o explicație a acestei perturbări se regăsește în practica regimului comunist de „*a muncii și a nu co-*

menta greutățile”¹⁰(P.I.).

Dincolo de motivațiile istorice, în răspunsurile supuse studiului, apar diferențele generaționale. De regulă, cei mai vârstnici consideră că cei mai tineri au un stil diferit de viață pentru că „*ei, cei tineri, nu muncesc la fel de mult cum am muncit noi, cei bătrâni*” (B.P.)¹¹. Dar în ciuda limitelor sociale și a diverselor bariere, totuși ieșirea din tiparul vieții tradiționale pornea chiar din interiorul comunității. Aspirațiile, dar și frustrările personale, contactul mai frecvent cu exteriorul, ivirea anumitor oportunități au condus, în mod progresiv, la deschiderea perspectivelor spre alte preocupări. Astfel, unii părinți au ajuns să sfideze cutuma locului de a-și lega copiii de comunitate, sprijinindu-i și încurajându-i să continue studiile. În acest sens, putem da ca exemplu acest adevărat clișeu motivațional: „*am zis, copiii mei să meargă la școală, să nu lucre și ei cum am lucrat eu*”¹²(O.M.).

Cei care optau pentru o asemenea cale își asumau consecințele grave, care afectau pe termen lung puterea economică a propriei familiei, odată cu ruperea tănărului de familie și comunitate, urmată de stabilirea acestuia într-un alt mediu, de regulă urban. Acest proces s-a generalizat după evenimentele din 1989 și până în zilele noastre. Dorința de a beneficia de modernizarea și confortul urban, accesul la informații, libertatea de deplasare, și nu în cele din urmă experiența de viață, au condus la noi aspirații și

perspective asupra muncii: „*cine are un salariu se descurcă, iar cine nu este muritor de foame*”¹³(S.I); „*în momentul de față majoritatea vrea să câștige bani mai ușor, prin afaceri și neglijează munca cinstită și onestă*”¹⁴(T.A.); „*mentalitatea tinerilor este foarte diferită de cea a oamenilor mai în vârstă. Tinerilor nu le mai place să lucreze în agricultură și se îndreaptă spre alte domenii*”¹⁵(C.M.).

Acum în contextul unei perpetue revoluții tehnologice informării și comunicării, când „*telemunca*” și „*angajații la distanță*”, care nu-și cunosc în mod direct nici colegii, dar nici șefii, reprezintă o nouă realitate, și tinerii din mediul rural încearcă să-și câștige existența prin modalități mai ușoare, pentru că au alte posibilități față de bunicii și părinții lor. Pentru a argumenta schimbările actuale, cei intervievați sugerează ideea că specificul lumii rurale tradiționale nu oferea tinerilor prea multe alternative sau perspective, motiv pentru care mulți dintre ei s-au aflat în situația de a spune: „*Am ales această ocupație (agricultura -n.n.) pentru că nu am avut ce să aleg altceva; aceasta am moștenit-o*”¹⁶(V.J.); „*Am ales această ocupație (agricultura) pentru că s-a practicat din bătrâni*”¹⁷(G.P.); „*Eu am ales această ocupație (agricultura -n.n.) deoarece atunci când am terminat școala generală nu se ducea toată lumea la școală*”¹⁸(I.P.). „*Păi așa ne-am pomenit de la bătrâni ca să lucrăm pământul, să punem* (*continuare în pag. 53*)

(*urmare din pag. 52*)

*pomi, să creștem vite ca să avem cu ce trăi, să învățăm și copiii, să știe și ei agricultură și să mâne mai departe agricultura*¹⁹(B.S.). Mai mult, lipsurile materiale și reticența părinților față de școală, îi împiedicau pe copiii din mediul rural să poată să-și aleagă singuri felul de muncă pe care doreau să-l facă în viață: „*părinții n-au avut bani să mă dea la școală; mama ne bătea ca să nu ne ducem la școală*”²⁰(O.M.). „*copiii prea puțin puteau învăța, ocupându-ne cu munca câmpului, păzitul oilor și al vitelor*”²¹(J.M.).

La schimbarea sferei preocupărilor în satul tradițional a contribuit nu doar orizontul cultural, dar în bună măsură efectele social-economice, ge-

nerale ale societății. În timpul cercetării am constata că mulți dintre cei intervievați au afirmat că majoritatea localnicilor nu mai lucrează atât de mult în agricultură și își caută locuri de muncă în orașe sau în străinătate, pentru simplul motiv că, chiar dacă le-a plăcut să lucreze în agricultură, această plăcere a fost alungată de faptul că „*munca țărânului nu-i plătită*” (B.I.)²².

Gabriela-Violeta BICA

¹Pentru realizarea studiului au fost folosite informații provenite de la un grup de douăzeci de persoane (10 femei, 10 bărbați), dintre care zece persoane au fost născute în anii 1920-1950 și zece persoane în anii 1960-1990; în privința ocupațiilor, 13 agricultori, 1 preot, 1 profesor, 1 educator, 1 farmacist, 1 administrator

firmă srl, 1 asistent-medical, 1 pensionar.

²Este vorba despre localitatea Teregova, jud. Caraș-Severin

³L. I., agricultoare, n.1924

⁴S. B., asistentă medicală, n.1977

⁵B. I., agricultoare, n. 1930

⁶B. S., preot, n.1964

⁷B. M., pensionară, n.1945

⁸B.S., preot, n.1964

⁹B. S., agricultor, n.1923,

¹⁰P. I., administrator firmă SRL, n. 1960

¹¹B.P., agricultor, n.1938

¹²O.M., agricultoare, n.1933

¹³S. I., agricultor, n.1933

¹⁴M.A., agricultoare, n.1947

¹⁵C. M., agricultoare, n. 1973

¹⁶V. J., agricultor, n.1926

¹⁷G. P., agricultor, n.1929

¹⁸I. P., agricultoare, n.1950

¹⁹B. S., agricultor, n.1923

²⁰O. M., agricultoare/casnică, n.1933

²¹J. M. agricultoare, n.1946

²²B.I, agricultor, n.1940

FRUNZE DE ARȚAR

Imi place să merg,
Să merg răscolind frunzele cu vârful piciorului ...
Frunzele să-mi cânte mie și cerului,
Încetișor,
Încă odată, melodios și încă odată ...

Nu știi cum se desprind frunzele ...
Ele mă văd și se avântă în calea mea.
Le cheamă toamna din pletele mele,
Umerii mei largi, sub atâtea poveri ...

Privesc în sus,
Frunzele îmi zîmbesc, au buzele roșii
și obraji poleiți, iluminați de ochii ușor adormiți.

Iarăși cântă ! Sau, nu.

Plâng plecarea ultimelor păsări.

Vântul flutură prelung steagul zdrențuit al toamnei ...
Zgâlțâie în ciudat ramurile ...
Când nu reușește, fluieră amarnic ...

Merg, merg mereu, însetată, bând din cornul toamnei.
Aș voi ca drumul să nu se termine,
Nici când și niciunde ...
Să fiu mereu însetată,
Să zbor peste zări ca o samară de arțar,
Să întîlnesc ultimul vis al frunzelor subțiri și crestate.

Melania RUSU CARAGIOIU Montréal, Canada

POEZII de Iohana ZIMBRAN

DE PROFUNDIS

Puritatea cuvintelor stigmatate,
pitită-ntre iluzii și gânduri efemere,
devorată de fantasma umbrelor
naufragiate pe cărări bătătorite de
soartă,
pândește din cotloanele ce au țesut
scânteii de lacrimi și șoapte, gânduri
îndoliate,
șerpuind ca firul Ariadnei
prin taina nopții ancestrale,
așteptând strigătul fără glas al morții
care a poposit într-un munte de se-
crete,

în inima dorului „De profundis”.

Aici, speranțe deșarte
devorate de gândul celor trei ceasuri
negre,
răsfirate în fumul vieții,
cernute de cascada de clipe,
încolțesc în inima furtunii
care amuțește dangătul clopotului
ce face îngerii să cânte,
fisurând coconul vieții nepieritoare
și trezind speranța renașterii
în Mater Nostra.

ANNO DOMINI

Jocul triumfător al morții
molipsește și îmbolnăvește sufletele
chinuite
fără a respecta reguli,

îmbujorând obrajii albicioși
ale făpturilor frământate de viață.
Jocul morții atrage în mrejele lui
parfumul inocenței edenice,
spulberând barierele credinței
și stăvilarele necunoașterii,
însărând în mintea oamenilor
păcatul stăvechi
și teama pentru clopotul ce bate fără
sunset,
deschizând Paradisul și Infernul,
lăsând să cadă „fulguind pe umeri”
„Cenușa îngerilor arși în ceruri”.

BIOGRAFIE

De când „m-am ivit în lumină”,
Poezia vieții mele
poate fi recitată
pe Scena Luminii,
având ritm și rimă,
magie și labirinturi.
Uneori, cuvintele versului
sunt strunite de către
vreo virgulă încăpățânată
și oprite de vreun punct neobosit.
Dacă poți descifra înțelesurile
inserate în punctele de suspensie,
Poezia vieții mele
poate fi recitată
pe înțelesul tuturor,
la popas de seară,
chiar dacă strofele conțin
semnele exclamării și întrebării.

ECOURI LA CEA DE-A V-A EDIȚIE A SIMPOZIONULUI „HERCULANE-ARCADE ÎN TIMP”

Încă nu s-au stins din sufletul participanților, ecourile celui de-al V-lea simpozion „Herculane-arcade în timp” desfășurat în zilele de 16-17 iunie 2022; mai plutesc peste oraș acordurile valsului „Souvenir de Herkulesbad” în interpretarea de excepție a compozitorului și dirijorului de orchestră, Friedrich Pazeller, nepotul autorului, Jakob Pazeller, străzile încă se lasă inundate de parfumul puternic, îmbătător al florilor de tei, prelungind parcă atmosfera sărbătorească, festivă.

A fost un eveniment remarcabil, cultural-artistic și științific, încărcat de nostalgii, emoții și vibrații sentimentale declanșate de aduceri-aminte, evocări ale unor fapte și evenimente din trecut, dar și de noile viziuni și proiecte care vor schimba prezentul, aducând alte opțiuni și un plus de frumusețe stațiunii. Cea de-a V-a ediție a simpozionului a fost organizată, ca de fiecare dată, de Primăria orașului Băile Herculane, condusă de domnul Cristian Miclău, edilul inimos și implicat cu toată răspunderea și puterea în soluționarea problemelor sub toate aspectele, ce privesc viața oamenilor și a localității, în parteneriat cu Direcția Județeană pentru Cultură, Caraș-Severin,

ALZIAR (Asociația localităților și zonelor istorice și de Artă din România) și cu sprijinul Hotelului Artemis.

Inițiatorul acestei prestigioase activități, organizatorul și sufletul tuturor acțiunilor, domnul ing. și muzeograf Dorin Bălțeanu, și-a propus prin aceste manifestări anuale, să readucă în atenție trecutul și faima stațiunii de odinioară, să prezinte importanța ei pe plan național și european, reînviind renumele avut de „stațiune a împăraților și regilor”. De aceea, au fost invitați oameni de seamă din țară și de peste hotare, manifestările din aceste zile, bucurându-se de prezența muzicianului Friedrich Pazeller, din Baden Baden, Germania, prof. univ. dr. Sabin Pautza, compozitor și dirijor de renume mondial, preș. Forumului Democratic al Germanilor din jud. Caraș-Severin, Erwin Josef Țigla, doamnei Dana Bălănescu, istoric, dr. în numismatică și heraldică, dr. Dacian Rancu manager al Muzeului jud. de Etnografie și al Regimentului de Graniță Caransebeș, dir. gen. al Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Timiș, Delia Barbu, arh. Ioana Mihăiescu din Reșița, arh. șef al jud. Caraș

-Severin, Luminița Munteanu, arh. dr. Cătălina Preda, București, arh. Olivian Bratiloveanu, Timișoara, ing. Adriana Telescu, din cadrul Agenției pentru Protecția Mediului, Reșița și altor personalități.

Prin această ediție și prin proiectele înscrise pe agenda manifestărilor viitoare, simpozionul „Herculane-arcade în timp” reverberează nu numai pe plan local, național, ecourile sale depășesc de această dată hotarele țării, integrându-se marii culturi europene. Cele trei secțiuni, CULTURĂ și ISTORIE la Băile Herculane, TURISM și CULTURĂ la Băile Herculane și HERCULANE - VIZIUNI ARHITECTURALE, au creat momente de neuitat din împlinirea armonioasă a muzicii, poeziei, artei fotografice, plastice, lansării de carte, vizionare de videoclipuri, comunicări științifice, despre istorie, arhitectură, dezvoltarea turismului și reabilitarea unor importante obiective turistice de patrimoniu național la Băile Herculane.

Desigur, pentru dl. Friedrich Pazeller, momentele când, i-a fost înmănat după 5 ani de la acordarea post-mortem a titlului de Cetățean de Onoare al orașului Băile Herculane lui (continuare în pag. 56)

(*urmare din pag. 55*)

Jakob Pazeller (bunicul său), s-a comemorat 65 de ani de la trecerea lui în nemurire, celebrul vals „Souvenir de Herkulesbad” compus de acesta la Băile Herculane în anul 1903 a fost declarat Imnul stațiunii, a fost evocată personalitatea celebrului compozitor și povestea valsului, inaugurarea Aleii Jakob Pazeller și dezvelirea Plăcii Comemorative Jakob Pazeller (1869-1957) și miniconcertul de pian susținut de invitat chiar pe locul unde a cântat odinioară bunicul său, având piese din același repertoriu, au reprezentat clipe unice, înălțătoare, cu puternică și mare încărcătură emoțională, sentimentală.

Simpozionul „Herculane-arcade în timp” a fost deschis cu poezia „Capodopera de pe Cerna”, autor poetul național Adrian Păunescu, în recitarea frumoasei și inimoasei doamne prof. de la Liceul „Nicolae Stoica de Hațeg” din Mehadia, Ana Zeicu, într-o interpretare de excepție, inconfundabilă a stilului său și s-a încheiat tot cu poezie, printr-un moment poetic cu titlul „Poemele Cernei” susținut de Constanța Sylvia Hârceagă, preș. al Cenacului literar „Seniorii” din Timișoara. Ca de fiecare dată, au participat din Herculane, dl. Iacob Sîrbu cu

o expoziție de fotografii „Herculane Imperial” și doamna Silvia Stamatescu cu încântătoare peisaje de pe Valea Cernei, o expoziție de artă plastică „Reșița-250 de ani de industrie” a fost prezentată de dl. Josef Țigla, „Incursiuni fotografice prin Băile Herculane în sec. al XIX-lea” prezentată de lector univ. dr. Cristian Graure din Timișoara, a fost lansat albumul etnografic „Din ormanul cu țoale” de dr. med. Anca Boldan și Ruta cultural-turistică pe urmele împărătesei Elisabeta (Sisi), de către dl. Dorin Bălțeanu, cu un recital de cunoscute arii din opere ne-au încântat soliștii Maria Boldan și Darius Gruită din Timișoara.

A fost o manifestare încărcată de comunicări; a fost comemorată figura mării personalități, gen. Nicolae Cena, primul primar al orașului Băile Herculane după trecerea lui în administrare românească și primul director al stațiunii, la centenarul trecerii sale la cele veșnice, de către doamna muzeograf Bogdana Negrei, despre Împărăteasa Sisi, sejurul său la Herculane de 6 săptămâni de la care au trecut 135 de ani, statuia sa din Caransebeș, au avut intervenții doamna Dana Bălănescu, Reșița, dr. Dacian Rancu și Ana Șoșoi, Caransebeș, prof. Gheorghe Rancu din Șopotu

Vechi a vorbit despre „Băile lui Hercule sau Scaldele de la Media” – prima monografie în limba română despre apele de la Herculane, scrisă de dr. Alexandru Popovici în anul 1872, Primăria a prezentat stadiul de realizare a proiectelor propuse, arhitecții au adus în atenție strategii de dezvoltare ale stațiunii, reabilitarea monumentelor istorice, obiective de patrimoniu – Gara Băile Herculane și Podul de Piatră din Centrul istoric. Un Panou ce amintește despre cea de-a XVI-a Întâlnire itinerantă a medicilor și naturaliștilor din Austro-Ungaria din anul 1872, a fost amplasat pe versantul muntelui, pe str. Romană prin grija Consiliului local Băile Herculane.

A fost de asemenea o încântare plimbarea cu trenulețul turistic al stațiunii, de la hotel Artemis până la „7 izvoare”, savurând cu nesaț aerul munților, susurul Cernei, verdele de smarald al pădurii, apoi, pe jos prin Parcul Central, Centrul imperial istoric și toate acestea sub privegherea lui Hercules, prin imperiul său legendar cu ape tămăduitoare.

Constanța Sylvia Hârceagă

DESPRE SFÂRȘITUL LUMII

Cu toată siguranța aflarea vremii când lumea se va sfârși a fost curiozitatea supremă a oamenilor și această curiozitate a fost cauza unor nenumărate rătăcirii, unele dintre ele efectiv distrugătoare.

Căci această este o curiozitate morbidă, fără folos existenței omenești. Mai mult încă, căci de fapt oamenii ar vrea să audă ceea ce ei doresc; că nu va fi chiar așa rău, că de fapt așa cum trăim este destul de bine și suficient și în general acest "sfârșit" să nu îi afecteze personal. În cuvinte mai puține, oamenii bat câmpii!

Suntem în mod clar confrunțați cu acea stare "căldică", în care există comoditate leșinată și lene profundă, mai ales mental. Este o stare care nu este plăcută lui Dumnezeu. Limpede ne spune Apocalipsa că cei "calduți" vor fi "scuipați" de la Fața lui Dumnezeu (Apocalypsa, 3:16). Deci este un sentiment de scară și, să îmi fie iertată îndrăzneala exprimării, de enervare din partea lui Dumnezeu. Starea "călduță" este dubioasă și de fapt păcătoasă.

În primul rând în privința "sfârșitului lumii" suntem avertizați clar; *"iar de ziua și ceasul acela nimeni nu știe, nici Îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl"*, (Matei 24:36). Deci limpede ni se spune că

această este o mare taină, care era neștiută chiar și Fiului, evident în ipostazul sau omenească, căci că Fiu în vecie și că parte, de o ființă și nedespărțită a Treimii, El știa. Sfântul Pavel încă ne spune, *"căci voi înșivă știți bine că ziua Domnului vine așa, că un fur noaptea."* (I Tesalonicieni 5:2). Această taină este nedescoperită oamenilor deoarece nu le-ar fi de folos.

Oamenii nu au la ce să fie amestecați în această taină care ține exclusiv de Planul Divin. Oamenii știu, sau ar trebui să știe, ceea ce au de făcut; ei au Biserica Ortodoxă, învățăturile Ei și deci au doar de a îi asculta sfatul. Mai de parte ar fi curiozitate, iscodire fără rost. Din nou oamenii au de făcut un singur lucru să vegheze să se afle în stare potrivită în orice clipă. Dar dacă asupra vremii când va avea loc "sfârșitul lumii" suntem îndemnați să nu ne preocupăm, cu aceiași tărie suntem încredințați că acest "sfârșit al lumii" va avea loc. Mai mult încă, Sfinții Părinți și gânditorii creștini ne spun că Mântuirea nu va veni în istorie ci la capătul ei.

Cu toate acestea, în infinită dragoste a lui Dumnezeu pentru oameni, Mântuitorul a dezvăluit câteva dintre semnele care vor vesti "sfârșitul lumii".

Aceste semne sunt enumerate în Evanghelia de la Matei

24:4:42 și în cea de la Luca 21:10-33. Între aceste semne sunt pomenite: falși Hristosi, războaie și zvonuri de războaie, se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție, vor fi mulți prooroci mincinoși, vor fi semne în soare, în lună și în stele, iar pe pământ, spaima întru neamuri și nedumerire din pricina vuietului mării și al valurilor. *"Iar când vor începe să fie acestea, prindeți curaj și ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră se apropie."* Luca 21:28. Din nou trebuie repetat că aceste sunt semnele prevestitoare ale sfârșitului dar când va fi sfârșitul nu ni se spune și nu este de folos să ni se spună. Iar în ce privește timpul care desparte semnele de sfârșit să nu ne amăgim, că *"o mie de ani înaintea ochilor Tăi sunt că ziua de ieri care a trecut și că straja nopții"* Psalm 89:4. Este de amintit aici că în tradiția populară românească s-au alcătuit "liste" ale semnelor ce vor vesti "sfârșitul lumii". O asemenea înșiruire de semne este menționată de marele Pr. Simion Florea Marian în lucrarea sa "Înmormântarea la Români". Iată ce semne spuneau strămoșii noștri că vor vesti sfârșitul lumii:

"Când vor fi pe toate păraiele și vadurile apelor mori, iar pe la raspântiile drumurilor crâșme.. când moșnegii cei de 60-70 de (continuare în pag. 58)

(urmare din pag. 57)

ani, cari au copii căsătoriți, se vor însura a două oară și vor lua fete de 16-20 de ani... când pe fața pământului se vor înmulți oamenii ca ciupercile, de nu-i va mai încăpea pământul, și neavând cu ce se nutri se vor mânca unul pe altul... când va pieri rușinea din lume și cei tineri nu se vor sfii deloc de cei bătrâni, când bogații de ce vor avea mai mult, de-aceia vor înșela și jupui mai tare pe cel sărman, luându-le și puținul lor cu tot felul de apucături și mijloace... când se vor certa tată cu

fiu, mama cu fiica, frate cu frate, soră cu soră, vecin cu vecin, bătându-se ca niște orbi, când va pieri toată dreptatea din lume și nu vei putea-o nicăieri afla, de-ai caută-o ziua în amiază mare cu lumina aprinsă; când fiii nu vor asculta defel de părinți, ci-i vor bate și omori, sau cum zice o poezie poporană: Când a bate fiu pe taică/când a bate fiica pe maică/frate mai mic pe cel mai mare/sora mai mică pe cea mai mare/atuncea-i sfârșenia pământului/potopul creștinului." (Simion Fl.Marian, "Înmormântarea la Români", București 2000, p334.)

Este fără îndoială că multe dintre aceste semne le vedem limpede în jurul nostru. Înseamnă că sfârșitul este aproape? Asta nu știm și nu ne este dat să știm. Dar ce știm este că vremea s-a apropiat, că trebuie să fim cu grijă și să stăm neclintiți în jurul Bisericii Ortodoxe singura și sigura noastră certitudine.

Alexandru Nemoianu
Istoric, USA

Ion Creangă și Stand-up comedy

Ion Creangă în 1889

Ion Creangă (1 martie 1837, Humulești-31 decembrie 1889, Iași) sau Nică al lui Ștefan a Petrei sau Ion Torcălău sau Ioan Ștefănescu cunoscut pentru Amintiri din copilărie și pentru poveștile și povestirile tipărite cu ajutorul Junimii și a lui M. Eminescu, dar mai puțin cunoscut prin vorbele sale. Isprăvile din copilărie și experiența de diacon și pedagog au fost folosite în scrierile sale și la diversele întâlniri.

Vorbele lui Creangă erau așteptate de I. Slavici, T. Maiorescu

și de membrii societății literare.

„Aista-i băiatul gălățanul,
Care ș-a băut sumanul,
Și-a rămas într-un ilic
Si îl ie dracul de frig.”

Această vorbă era și un răspuns la unirea din perioada domnitorului Al. I. Cuza, moldovenii susținând o nouă capitală a României: Galați.

„Vin la mama de mă cere.
De m-a da, de nu m-a da,
Peste noapte mi-i fura.”

Obicei de pețit din epocă. Creangă s-a căsătorit cu Ileana, fiica unui preot din Iași, fată ce era la vârsta de 15 ani. Căsătoria nu a fost trainică însă băiatul povestitorului a avut un fiu, Horia, ce a fost unul dintre arhitecții de referință din România interbelică.

„Poftim pungă la masă,
Dacă ți-ai adus de acasă ...”

Atunci când i se cere cu împrumut, Creangă răspunde: „precum am fost eu sărac ieri și alaltăieri și săptămâna trecută și în an și în toată

viața, apoi nu am fost de când sunt.” Atunci când stă pe un scaun și scârțâie, se scuză „Așa suntem noi proștii; numai de pozne ne ținem!”

Așa devine un „coțcar”, vine cu „sacul de minciuni” și junimiștii îl așteaptă cu ziceri și pilde pentru a stârni râsul.

Prof. dr. Nicolae Prună,
Colegiul Național „Traian”,
Drobeta Turnu Severin

Bibliografie:

I. Creangă, *Amintiri din copilărie*
G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*
G. Călinescu, *Ion Creangă*

Ion Creangă în 1877

Gabriela ȘERBAN: Poetul Profesor Iosif Băcilă, „miracol” din „Valea Miracolelor” – 75

*Chiar și emoțiile la vederea/ Imagi-
nilor de altădată.”*

Pasionat de scris, înzestrat de Dumnezeu cu talantul creativității, harnicul profesor Iosif Băcilă va deveni un remarcabil „făcător” de reviste și publicații literare și, inevitabil, unul dintre cei mai importanți promotori culturali ai Văii Almăjului, arzând atât pe tărâm didactic, cât și cultural.

„Unul dintre cei mai harnici oameni de cultură din partea Banatului numită Valea Almăjului este Iosif Băcilă, editor, conducător de reviste locale, autor a numeroase volume de poezii.” Astfel îl descrie criticul și istoricul literar Cornel Ungureanu în „Literatura Banatului” (Timișoara: Brumar, 2015) pe poetul și profesorul Iosif Băcilă de la Dalboșeț.

Aflându-se la ceas aniversar, poposim și noi, bocșenii, preț de câteva rânduri, lângă volumele poetului, și aruncăm un ochi și asupra portretului acestui „miracol” din „Valea Miracolelor”. Fiindcă Iosif Băcilă chiar este „un miracol” prin tot ceea ce a realizat și a dăruit celor din jur până la această vârstă!

Profesorul Iosif Băcilă s-a născut în 12 septembrie 1947 la Dalboșeț, în Valea Almăjului sau Valea Miracolelor, cum inspirat a numit-o chiar el.

Parcursul profesorului Băcilă este unul obișnuit, însă, prin talentul său și prin dăruirea sa, devine, cu timpul, unul dintre „miracolele” Văii Almăjului.

„Dimineața mă trezesc la ora 5/ Îmi place să văd și să simt/ Cum coboară lumina/ Peste fereastra aburită de stele...” mărturisește poetul Iosif Băcilă, mărturisire care face cinste absolventului școlii din Bozovici, apoi tânărului absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara și, mai târziu, dascălului reîntors acasă, în „Valea Miracolelor”, unde „Odată cu trecerea timpului,/ Îmbătrânesc și fotografiile -/

Numeroase și importante sunt revistele la care poetul-profesor colaborează, concurând, într-un fel sau altul, profesorul cu poetul.

Debutază în prestigioasa revistă timișoreană „Orizont” în 1979 și editorial în volumul „Afinitățile izvoarelor” în 1985, volum apărut la Editura Facla din Timișoara. Tot în această perioadă este câștigător al concursului de debut în poezie organizat de Editura Facla (Timișoara, 1983), dar este și câștigător al titlului „profesor evidențiat” acordat de MEI (Ord. Nr. 7650/ iunie 1989 - București); în anul 1993 este premiat de către Casa de Cultură a Municipiului Timișoara și Asociația „Sorin Titel” din Banat pentru poezie, iar în 2003, alături de poetul Gheorghe Azap, este câștigătorul Premiului „Eminescu” al Clubului Intelectualilor de la Teatrul Vechi „Mihai Eminescu” din Oravița; în anul 2004 i se conferă „Meritul pentru Învățământ în grad de Cavaler, acordat de Președinția României (decret prez. Nr. 1097/ decembrie 2004 - București). Și astfel poate continua lista diplomelor și recompenselor primite când de profesor, când de poet, când de poet-profesor (sau „dascălul-poet”) Iosif Băcilă.

Versuri semnate de Iosif Băcilă sau cronici care fac referire la cărțile acestuia găsim în reviste precum: „Luceafărul”, „Familia”, „Transilvania”, „Banatul”, „Semenicul”, „Anotimpuri literare”,

„Reflex”, „Orient latin”, „Arcadia”, „Bocșa culturală”, „Tăt Banatu-i fruncea”, „Almăjana”, „Arte” și multe altele.

Dintre volumele semnate, amintim: „Lumina cântecului” (Timișoara: Facla, 1986); „Poeme” (Reșița: Semenicol, 1993); „Poeme-Sânziene” (Reșița: Timpul, 1997); „Îndestulare cu dor” (Reșița: Timpul, 1997); „Oglinzi în inima pietrei” (Reșița: Timpul, 2002); „Drumul unei sărbători” (Reșița: TIM, 2007); „Dor mărturisit” (Timișoara: Excelsior Art, 2010); „Răspântii peste veacuri: convorbiri” (Timișoara: Excelsior Art, 2011); „Poeme – Semenice” (Timișoara: Excelsior Art, 2014); „Amurguri înflorind sau Poimăinele celorlalte oglinzi” (Timișoara: ArTPres, 2018); „Lacrimă sub candela aprinsă” (Timișoara: Cosmopolitanart, 2022).

Harnic și generos scriitor, Iosif Băcilă semnează în volume colective, dedică pagini întregi unor personalități bănățene și cărților acestora și ca îngrijitor de ediții. Dar, este și fondatorul revistei „Almăjana” de la Bozovici, precum și membru în colegiile redacționale ale unor prestigioase reviste bănățene.

De asemenea, trebuie neapărat subliniat apariția volumelor (4 la număr până în prezent) „Valea Almăjului – oameni și fapte (limbă, istorie, credință și cultură românească)”, amplă lucrare inițiată împreună cu Florina-Maria Băcilă în anul 2016, prin care sunt prezentate cele mai de seamă personalități ale Văii Almăjului sau, cum ne-ar plăcea nouă să spunem, „miracolele din Valea miracolelor”.

Nominalizat „Om al anului 2005” de către Consiliul Editorilor Institutului American de Biografii și propus pentru a fi cuprins într-unul dintre multiplele sale volume biografice de referință, poetul Iosif Băcilă își are locul de cinste în „Dicționarul scriitorilor (continuare în pag. 60)

(*urmare din pag. 59*) din Caras-Severin" elaborat de Victoria Bitte, Nicolae Sârbu și Tiberiu Chiș (Reșița: Timpul, 1998); în „Personalități române și faptele lor” de Constantin Toni Dârțu (Iași: Casa de Editură Venus, ed. I – 2002; vol. IV, ed. a II-a, 2005, vol. II și ed. a III-a, 2008, vol. XXXII); în „Dicționarul general al literaturii române” elaborat sub egida Academiei Române, coord. acad. prof. Eugen Simion (vol. I, A-B, București: Univers Enciclopedic, 2004 și ediția a II-a, revizuită și adăugită, vol. I, A-B, București: Muzeul Literaturii Române, 2016); în „Panorama poeziei românești (1970 – 2005) vol. I, autori Horia și Horiana Țăru (Timișoara: Mirton, 2006); în antologia de poezie religioasă intitulată „Se-nalță gândul frunților plecate...” realizată de Anton Georgescu (Reșița: TIM, 2014); în „Antologie a poeziei sepulcrale românești” de Simion Dănilă (Timișoara: Eurostampa, 2021); în „Cărășeni de neuitat”, partea a XVI-a, volum realizat de Petru P. Ciurea și Constantin C. Falcă (Timișoara: Eurostampa, 2012); în „Literatura Banatului. Istorie, personalități, contexte” de Cornel Ungureanu (Timișoara: Brumar, 2015); în „Panorama presei din Caras-Severin” de Gheorghe Jurma (Reșița: TIM, 2018), dar și în „Enciclopedia Banatului. I. Literatura”, coord. Doina Bogdan-Dascălu (Timișoara: David PressPrint, 2016).

Despre poetul-profesor Iosif Băcilă au scris importanți oameni de cultură, personalități ale literaturii române, scriitori și poeți precum: Alexandru Ruja, Cornel Ungureanu, Constanța Buzea, Octavian Doclin, Olimpia Berca, Ionel Bota, Livius Petru Bercea, Gheorghe Jurma, Adrian Dinu Rachieru, Ion Marin-Almăjan, Florina-Maria Băcilă, Nicolae Sârbu, Constantin Buiciuc și alții nu mai puțin importanți.

Poetul Gheorghe Azap scria: „Iosif Băcilă-i un împătimit liric al beletristicii cărășene, al unei melodioase erotici sublimite, cordial-discrete și cald-aromate: al

vieții și peisajului piemontan din aceste pitoresc-ospitaliere meleaguri, al străbunelor lucrări și obiceiuri, pe care le cântă cu deplină afecțiune poetică.”

Iar poetul Octavian Doclin îl recomanda astfel: „Poetul Iosif Băcilă este necesar, și nu numai în această „parte din întreg”, adică în literatura Banatului. În esența ei, poezia lui Iosif Băcilă este, așadar, una senină, calmă, bogată în metafore și în simboluri proprii, limbajul său poetic (îmbrăcat adesea într-un profund veșmânt muzical) cinstește limba română...”

În prag de ceas aniversar, atunci când „Mai cade o frunză. E toamnă/ În țărini și-n suflet, cuvânt./ E toamnă. Ornice. Vise -/ În Cer și-n Pământ!”, poetul din „Valea Miracolelor” ne propune o „Lăcrimă sub candela aprinsă”, un volum special, care înnobilează cele 75 de toamne de bună-credință ale autorului.

Un volum frumos, îngrijit și prefăcut de Florina-Maria Băcilă, apărut la Editura Cosmopolitanart din Timișoara, în anul 2022, volum care cuprinde poeme scrise de Iosif Băcilă în ultimii patru ani, grupate în trei secțiuni: „Lotrul sau Gâlceava ochilor cu lumea”, „Poeme cu litere dăltuite noaptea” și secțiunea care dă și numele cărții: „Lăcrimă sub candela aprinsă”.

Fiind un volum special, consemnează câteva referințe semnate de scriitori prieteni ai autorului, beneficiază de „Cuvinte însoțitoare” (cronici) și o notă biobibliografică. Un volum frumos construit, alcătuit, dăruit la ceas aniversar!

Felicitări și mulțumiri, în același timp, pentru încă „un miracol” în „Valea miracolelor” și în Banatul nostru montan. Ne alăturăm și noi, bocșenii, celor care transmit urări de bine și sănătate poetului-profesor Iosif Băcilă la ceas de sărbătoare și-l asigurăm de toată dragostea și prețuirea noastră!

La mulți și binecuvântați ani!

NOTĂ

În data de 3 septembrie 2022, la Bozovici, la Pensiunea „Floarea Almăju-

lui” - Casa memorială înv. Floarea Matei-, poetul-profesor Iosif Băcilă a fost aniversat de către familie, prieteni și colaboratori veniți din tot Banatul.

Cu acest prilej, au fost lansate și volumele „Dorziana – poemul (ne) cuvântului întemeietor” de Florina-Maria Băcilă (Timișoara: Cosmopolitanart, 2021), cel de-al doilea volum care se referă la poezia lui Traian Dorz, „un autor român contemporan mai puțin studiat, din rândul scriitorilor care au manifestat un interes constant pentru simbolurile cu rezonanțe desprinse din pasajele biblice [...] valorificându-le valențele într-o viziune artistică specială...”. Primul astfel de volum se intitulează „Dorziana - o (re)construcție a textului prin limbaj” (Timișoara: Excelsior Art, 2016 «Academica. Limba și literatura românească»), Florina-Maria Băcilă reușind performanța de a realiza, prin cele două volume, o excepțională lucrare de nivel academic; Cel de-al doilea volum prezentat a fost cartea a patra din „Valea Almăjului – oameni și fapte”, coordonatori Florina-Maria Băcilă și Iosif Băcilă (Timișoara: Cosmopolitanart, 2019) și cel de-al treilea volum lansat a fost cartea specială a poetului Iosif Băcilă, volumul aniversar: „Lăcrimă sub candela aprinsă” (Timișoara: Cosmopolitanart, 2022).

Despre Iosif Băcilă, despre Florina-Maria Băcilă, dar și despre înv. Floarea Matei (1909 – 1982) au vorbit oameni ai cărții, oameni veniți de aproape sau de mai departe pentru câteva momente de împreună-bucurie: Florentina Cziple, Ada D. Cruceanu, Ionel Bota, Angelica Herac, Gabriela Șerban, Mihai Chipere și alți importanți dascăli, reprezentanți de seamă ai Văii Almăjului.

Cu bucurie și deosebită onoare, bocșenii și revista „Bocșa culturală”, prin Biblioteca Orășenească „Tata Oancea”, au acordat poetului-profesor Iosif Băcilă, la ceas aniversar, o *Diplomă de Cinstire în semn de aleasă prețuire și calde mulțumiri pentru rodnică și frumoasă colaborare.*

Hotelul Ceres - tratament, recuperare și relaxare

– Domnule ec. CARAȘCĂ Alin Mihai (foto) sunteți directorul Hotelului Ceres din stațiunea balneoclimaterică Geoagiu Băi. Care ar fi primele amănunte ce ni le puteți oferi?

– În inima stațiunii, între înalții copaci seculari, Hotel Ceres (peste patru decenii de ospitalitate în slujba sănătății) își așteaptă cu drag vizitatorii. Sunt întâmpinați la orice oră la recepția complexului de 3 stele, oferindu-le posibilitatea de a ocupa unul din cele 252 de locuri de cazare. Odată ajunși în cameră găsesc un loc primitiv, curat și modern, cu un pat comod, televizor, frigider și baie proprie, precum și o vedere de poveste de la balconul camerei, spre pădurile ce se întind pe dealurile din jur, ticsite de povești numai de brazi știute, despre oameni bravi și buni ce cutreierau bătrânii codri acum două mii de ani.

Pe lângă confortul camerelor, Hotel Ceres dispune de parcare proprie, restaurant, bazine interioare, saună, precum și de un spațiu dedicat organizării de ședințe și conferințe.

Personalul calificat cu căldură va satisface toate preferințele

oaspeților în perioada șederii la noi în hotel.

– Cât despre tratament, recuperare și relaxare ce ne puteți spune?

– Pentru că Hotel Ceres face parte din Societatea de Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă, societate ce dispune de o importantă rețea de hoteluri situate în diferite regiuni climatice ale României și de serviciile căreia beneficiază circa 60.000 de turiști atât din România, cât și din străinătate, putem vorbi despre punctele forte ale acestei unități de cazare.

Conform specialiștilor, apa termală provenită din adâncimea pământului conține minerale de preț precum calciul, fierul, magneziul, sodiul, potasiul ori cuprul. De sute de ani, medicii francezi folosesc apa termală pentru tratarea eczemelor, a psoriazisului și a arsurilor de la nivelul pielii. Aceasta reduce, totodată, și durerile provocate de aceste afecțiuni.

Printre beneficiile apei termale se mai află și reducerea inflamațiilor, calmarea iritațiilor, matifierea tenului gras și lupta cu radicalii liberi.

– Care sunt curele menite să amelioreze simptomele unui spectru vast de afecțiuni?

– Cu ajutorul unei echipe de medici profesioniști, specializați pe diverse ramuri ale medicinei moderne, vizitatorii Hotel Ceres pot beneficia de o serie de tratamente care să le amelioreze simptomele afecțiunilor de care aceștia suferă sau chiar să ducă la vindecarea

bolilor.

Curele sunt destinate persoanelor de toate vârstele și sunt efectuate sub supravegherea și îndrumarea personalului specializat.

Cura externă se recomandă în cazul mai multor afecțiuni: boli ale aparatului locomotor, afecțiuni neurologice, afecțiuni ale sistemului cardiovascular și nevroze.

Cura internă este la fel de benefică, arătând rezultate considerabile pentru boli ale aparatului digestiv și afecțiuni ale aparatului respirator.

De notat că factorii naturali de cură constau în ape minerale bicarbonate, calcice, magneziene mezotermale, hipotone și slab radioactive care sunt utilizate atât pentru cura internă cât și în cura externă.

– Privind procedurile moderne și rezultatele imediate, ce ne puteți puncta?

– Printre tratamentele de ultimă generație se numără proceduri cunoscute și cu rezultate remarcabile: galvanizare, ionizare, curenți diadinamici, trabert, TENS, curenți interferențiali, unde scurte, ultrasunet, magnetoterapie, laser-terapie, băi galvanice, aplicații cu gel siliconic-împachetări calde, masaj regional, kinezoterapie individuală, băi oligominerale mezotermale minerale la cadă, băi oligominerale mezotermale minerale la bazin, solux, aerosoli individuali, salinoterapie.

Au consemnat Ioan Vlad, Georgeta-Ileana Cizmaș/ UZPR